

CONSERVATO
CONSERVA RIUM
CONSER TORIUM
CON VATORIUM
SERVATORIUM

ZELFEVALUATIERAPPORT

Educatieve master of Arts in de audiovisuele en beeldende kunsten

Educatieve master of Arts in de muziek en podiumkunsten

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
1.1. <i>Historiek</i>	6
1.2. <i>Structuur</i>	6
1.3. <i>Overzicht werkproces</i>	8
2. Opleidingsprofiel: de kunstenaar-educator	9
2.1. <i>Leerresultaten van de EDUMA</i>	9
2.2. <i>Drie leerlijnen als inhoudelijke ruggengraat</i>	9
2.3. <i>Van analyse naar een duidelijk opleidingsprofiel</i>	10
2.4. <i>De vijf rollen van de kunstenaar-educator</i>	11
2.5. <i>Centrale functie van de rollen</i>	13
3. Curriculum	14
3.1. <i>Optimalisaties</i>	14
3.2. <i>Opbouw</i>	17
4. In antwoord op de verbeterpunten	18
4.1. <i>Proces</i>	18
4.1.1. <i>Werkgroep 1: Academische onderbouwing van de masterproef en bij uitbreiding van de opleiding</i>	18
4.1.2. <i>Werkgroep 2: Transparante en uniforme beoordelingsdocumenten voor stage en masterproef</i>	24
4.2. <i>Logboek proces</i>	27
5. Verankering van de vernieuwingen binnen de opleiding	29
5.1. <i>Communicatie</i>	29
5.2. <i>Kwaliteitszorg</i>	31
6. Opportuniteiten en aandachtspunten	34
6.1. <i>Serendipiteit: van bijsturing naar versterking</i>	34
6.2. <i>Opportuniteiten tijdens dit werkproces</i>	34
6.3. <i>Krachtlijnen en ontwikkelpotentieel</i>	35
6.4. <i>Structurele aandachtspunten voor duurzame kwaliteitsontwikkeling</i>	37
7. Slotbeschouwing	39
8. Bijlagen	41

Voorwoord

Dit zelfevaluatie rapport (ZER) is opgesteld in het kader van de accreditatie van de educatieve masteropleidingen in de kunsten aan KASK & Conservatorium, school of arts van HOGENT en Howest. Het rapport geeft een kritische reflectie op de kwaliteit van de opleidingen en documenteert de verbetertrajecten die zijn ingezet naar aanleiding van de aanbevelingen uit het NVAO-rapport van 2023.

De twee centrale verbeterpunten betroffen de academische onderbouwing van de masterproef en de ontwikkeling van transparante en uniforme beoordelingsinstrumenten voor stage en masterproef. Dit ZER beschrijft het proces dat is doorlopen, de gerealiseerde optimalisaties in het curriculum en de verankering van deze vernieuwingen binnen de opleiding.

Het rapport is als volgt opgebouwd: hoofdstuk 1 schetst de historische context en structuur van de opleidingen; hoofdstuk 2 presenteert het opleidingsprofiel van de kunstenaar-educator; hoofdstuk 3 beschrijft de curriculaire opbouw; hoofdstuk 4 documenteert de concrete uitwerking van de verbeterpunten; hoofdstuk 5 belicht de verankering binnen de opleiding; hoofdstuk 6 formuleert opportuniteiten en aandachtspunten voor de toekomst. Het rapport sluit af met een beschouwing en relevante bijlagen.

Dit ZER is tot stand gekomen in samenwerking met docenten, studenten, partners uit het werkveld en externe experts. Hun bijdragen waren essentieel voor de kwaliteit van dit document en de borging van de opleidingsvernieuwingen.

NB: Dit ZER bevat **hyperlinks** naar relevante achtergronddocumenten en bronnenmateriaal. Links naar documenten of data **binnen** de organisatie vereisen evenwel het inloggen met een schoolaccount.

1. Inleiding

1.1. Historiek

De educatieve masteropleidingen in de kunsten bouwen voort op een lange traditie in het opleiden van kunstpedagogen binnen KASK & Conservatorium, de school of arts die ressorteert onder twee hogescholen: HOGENT en Howest en is ondergebracht in de koepel van de Associatie Universiteit Gent. De opleiding heeft haar wortels in de gespecialiseerde lerarenopleiding muziek uit 1974 en groeide via de initiële lerarenopleiding op academisch niveau (ILAN) in de jaren 1990 uit tot de specifieke lerarenopleiding (SLO) met vier trajecten (audiovisuele kunsten, beeldende kunsten, drama en muziek) vanaf 2006.

In 2011 werden de specifieke lerarenopleidingen samengebracht op de campus Bijloke van de in dat jaar opgerichte KASK & Koninklijk Conservatorium, school of arts van HOGENT. Het fysiek samenbrengen van deze opleidingen heeft sindsdien samenwerkingen en expertise-uitwisseling tussen studenten en docenten over de opleidingen heen versterkt zonder de eigen specifieke link naar de domeinopleiding en het werkveld uit het oog te verliezen.

In 2018 werd het aanvraagdossier Toets Nieuwe Opleiding voor een educatieve master in de audiovisuele en beeldende kunsten en muziek- en podiumkunsten ingediend en goedgekeurd, waarna KASK & Conservatorium sinds 2019 twee educatieve masteropleidingen in de kunsten aanbiedt, elk met twee afstudeerrichtingen:

- Educatieve master of Arts in de audiovisuele en beeldende kunsten: audiovisuele kunsten (EDUMA AK)
- Educatieve master of Arts in de audiovisuele en beeldende kunsten: beeldende kunsten (EDUMA BK)
- Educatieve master of Arts in de muziek en podiumkunsten: muziek (EDUMA MU)
- Educatieve master of Arts in de muziek en podiumkunsten: drama (EDUMA P)

1.2. Structuur

De **EDUMA AKBK** kent volgende afstudeerrichtingen en -opties:

- Audiovisuele kunsten:
 - Animatiefilm
 - Film
- Beeldende kunsten:
 - Autonome vormgeving
 - Fotografie
 - Grafisch ontwerp
 - Mode
 - Textielontwerp
 - Vrije kunsten

De **EDUMA MUP** kent volgende afstudeerrichtingen en -opties:

- Muziek:
 - Uitvoerende muziek
 - Scheppende muziek

- o Muziektheorie
- o Instrumentenbouw
- Drama

Elke educatieve masteropleiding wordt aangeboden als initieel traject en als verkort traject. Studenten die reeds over een masterdiploma in de kunsten beschikken, kunnen het verkort traject van 60 studiepunten volgen, dat uitsluitend educatieve opleidingsonderdelen omvat. Studenten kunnen ook tijdens hun bachelor (3e BA) in de kunsten instromen in het initieel traject van 120 studiepunten, dat zowel educatieve als artistieke, domeinspecifieke opleidingsonderdelen integreert.

De meerderheid van de studenten volgt het verkort traject. Uitsluitend studenten Muziek kunnen hun individuele mastertraject met één jaar inkorten door het initiële traject te volgen. Het initiële traject beslaat 2 masterjaren, waardoor het behalen van de domeinmaster (2 jaar) en de educatieve master verkort (1 jaar) in totaal 3 jaar in beslag neemt. Voor de andere studenten (AK/BK/P) komt het initiële traject van 2 masterjaren qua studieduur overeen met het volgen van hun domeinmaster (1 jaar), gevolgd door het verkort traject (1 jaar).

In tabel 1 worden de belangrijkste verschillen tussen beide trajecten kort toegelicht.

Initieel traject	Verkort traject
120 studiepunten (2 masterjaren)	60 studiepunten (1 masterjaar)
Vanaf academische bachelor (3e BA) in de kunsten	Na master in de kunsten
Combinatie van (kunst)educatieve en artistieke domeinspecifieke-OLOD's in het curriculum. [Inclusief de optie van 15 'ingedaalde studiepunten' in de bacheloropleiding/voorbereidingsprogramma (MU)]	Enkel (kunst)educatieve OLOD's
Geïntegreerde masterproef (24 studiepunten)	Masterproef (kunst)educatie (12 studiepunten)

Tabel 1: Vergelijking initieel en verkort traject

KASK & Conservatorium biedt een zeer brede waaier aan artistieke disciplines (muziek, drama, beeldende en audiovisuele kunsten) aan, waardoor de EDUMA's een interdisciplinaire klemtoon kunnen leggen. Het betreft wel degelijk verschillende opleidingen, nl. AK/BK en MUP, maar in functie van de verbeterpunten willen we in wat volgt de sterke synergie met betrekking tot de onderbouwing van de masterproef en de evaluatie van stage en masterproef in de verf zetten. In dit ZER worden beide opleidingen — conform de visie van de school — net daarom samen behandeld, tenzij expliciet anders vermeld.

1.3. Overzicht werkproces

In het voorjaar van 2023 beoordeelde de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) de EDUMA's van KASK & Conservatorium. Beide opleidingen ontvingen een positief advies met een beperkte geldigheidsduur van 3 jaar. De NVAO formuleerde twee centrale verbeterpunten om aan te tonen dat het afstuderen op masterniveau stevig verankerd is binnen de opleidingen:

- 1) Zorg voor een uniforme en academische onderbouwing van de masterproef;
- 2) Zorg voor duidelijke, transparante en uniforme beoordelingsdocumenten voor stage en masterproef die door iedereen op dezelfde manier gehanteerd worden

In dit rapport wordt het werkproces beschreven dat tussen 2023-2025 werd gerealiseerd om tegemoet te komen aan de verbeterpunten van de NVAO. Er werd een coachingstraject opgestart met Prof. Dr. Martin Valcke, professor emeritus Onderwijskunde aan de UGent¹, om de opleiding grondig te analyseren. Er werd eerst uitgezoomd om het geheel van de opleiding door te lichten en opleidingsonderdelen ten opzichte van de leerlijnen uit te zetten. Deze grotere denkoefening gaf de opportuniteit om structuren te herdenken en te kaderen, om zo tot een helder opleidingsprofiel te komen.

Na het in kaart brengen en structureren van het grotere geheel werden verschillende werkgroepen opgestart rond de concrete verbeterpunten. Dit was een intensief, bottom-up proces dat gedragen werd door het volledige team en dat resulteerde in het ontwikkelen van een gedeelde taal om over onderwijs en onderwijskwaliteit te spreken.

In de volgende hoofdstukken lichten we het opleidingsprofiel toe en de curriculumoptimalisaties. Nadien gaan we in op de gerealiseerde vernieuwingen om tegemoet te komen aan de verbeterpunten en hoe deze verankerd worden binnen de opleiding. Tenslotte belichten we de opportuniteiten die deze oefening in een bredere context heeft geboden en staan we stil bij de uitdagingen voor de toekomst.

¹ <https://biblio.ugent.be/person/801000456765>

2. Opleidingsprofiel: de kunstenaar-educator

In dit hoofdstuk lichten we toe hoe we, op basis van de [domeinspecifieke leerresultaten](#)² (DLR's), de [opleidingsspecifieke leerresultaten](#) (OLR's) en de [basiscompetenties van de leraar](#), zijn gekomen tot een helder en hanteerbaar profiel van de kunstenaar-educator. Vertrekkend vanuit de drie inhoudelijke leerlijnen werd een overschouwende analyse gemaakt van het volledige curriculum. Dit resulteerde in een opleidingsprofiel dat wordt gearticuleerd in vijf kernrollen die doorheen de opleiding richtinggevend zijn.

Deze rollen vormen een gedeeld begrippenkader voor onderwijs, begeleiding en evaluatie, en fungeren als inhoudelijke basis van het vernieuwde evaluatieconcept voor stage en masterproef (cf. 4.1.2). Door leeruitkomsten, onderwijsactiviteiten en evaluatie-instrumenten consequent rond dezelfde rollen te structureren, ontstaat een transparant en uniform geheel dat de professionele groei van de student — van instroom tot afstuderen — versterkt en inzichtelijk maakt.

2.1. Leerresultaten van de EDUMA

Afgestudeerden van de educatieve master beheersen algemene vakinhoudelijke en vakdidactische kennis, vaardigheden en attitudes en specialiseren zich in één of meer vakinhouden vanuit de daarbij aansluitende vakdidactieken. Deze kennis, vaardigheden en attitudes met betrekking tot de gekozen specialisatie(s) maken deel uit van de domeinspecifieke leerresultaten (DLR's) van de respectievelijke EDUMA's. Voor het initieel traject van 120 studiepunten moeten de DLR's van de educatieve component samen worden gelezen met de DLR's van de domeincomponent.

Aanvullend op de DLR's zijn drie opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's) geformuleerd. Deze OLR's vertrekken vanuit de [onderwijsvisie](#) van KASK & Conservatorium en maken de eigenheid van de educatieve masters in de kunsten expliciet zichtbaar.

Op Vlaams niveau zijn de DLR's voor de domeinen AKBK en MUP gelijkvormig geformuleerd. In lijn met deze keuze en vanuit de expliciete inzet op interdisciplinariteit heeft KASK & Conservatorium ook de OLR's gelijkvormig opgesteld voor beide EDUMA's. Dit gemeenschappelijke kader stimuleert de samenwerking tussen de opleidingen en versterkt de interdisciplinaire dialoog.

De koppeling tussen DLR's, OLR's en de opleidingsonderdelen wordt schematisch weergegeven in deze [matrix](#).

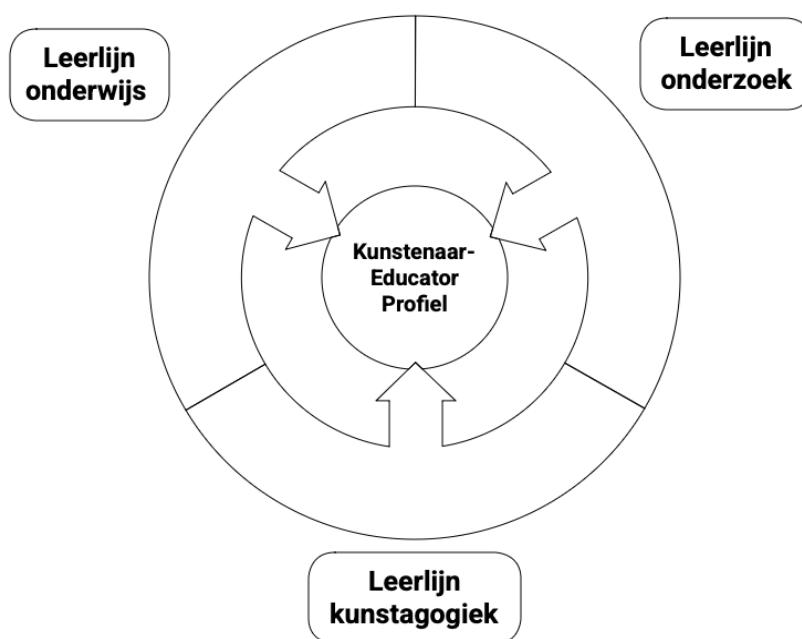
2.2. Drie leerlijnen als inhoudelijke ruggengraat

Zoals ook reeds in de TNO opgenomen, is de opleiding opgebouwd rond drie inhoudelijk verweven leerlijnen die het profiel van de kunstenaar-educator vormen:

- **Onderzoek:** Studenten ontwikkelen een onderzoekende houding ten aanzien van hun artistieke, educatieve en maatschappelijke praktijk. Deze lijn komt tot uiting in theorietrajecten, reflectieve opdrachten en de masterproef, waarin praktijk en theorie worden samengebracht in een persoonlijke bijdrage aan het onderwijs- of kunstenveld.

² [DLR Educatieve master in de Audiovisuele en de Beeldende kunsten](#)
[DLR Educatieve master in de Muziek en Podiumkunsten](#)

- **Onderwijs:** Studenten verwerven de pedagogisch-didactische competenties die nodig zijn om leerprocessen te ontwerpen, begeleiden en evalueren binnen diverse onderwijsvormen en doelgroepen. In deze leerlijn komen algemene en specifieke vakdidactiek, klasmanagement, differentiatie en formatieve evaluatie aan bod, met een sterke praktijkoriëntatie.
- **Kunstagogiek:** Deze lijn richt zich op de bredere context waarin kunsteducatie plaatsvindt: participatie, inclusie, gemeenschapsvorming en maatschappelijke relevantie. Studenten geven kunsteducatieve projecten vorm in formele én non-formele settings, waarbij de maatschappelijke en ethische dimensies van het leraar- en kunstenaarschap nadrukkelijk aan bod komen.

Figuur 1: De drie leerlijnen als inhoudelijke ruggengraat

2.3. Van analyse naar een duidelijk opleidingsprofiel

Het curriculum werd de voorbije jaren grondig geanalyseerd, met bijzondere aandacht voor een belangrijk werkpunt uit het ZER-rapport 2023: de nood aan een sterker, gedeeld en herkenbaar profiel voor de EDUMA's, dat de eigenheid van de opleidingen over de afstudeerrichtingen heen zichtbaar maakt. Om tot een gedegen opleidingsprofiel te komen, is een overschouwende oefening gebeurd waarbij elk opleidingsonderdeel binnen het geheel van het opleidingsprogramma is uitgezet. Deze analyse gebeurde via twee complementaire instrumenten.

- **Tabel Opleidingsprogramma (TOP)**
Een oefening in het analyseren en doorlichten van het curriculum was noodzakelijk. Initieel gebeurde dit via het uitwerken van een Tabel Opleidingsprogramma ([TOP](#)). Dit is een HOGENT-breed gebruikt instrument, om de structuur van een opleiding te overzien en te garanderen dat alle leerresultaten in een graduele opbouw in het opleidingsprogramma aan bod komen. In de TOP wordt per opleidingsonderdeel de koppeling naar de respectievelijke DLR's en OLR's en de basiscompetenties van de leraar gemaakt. Ook vermeldt de tabel de leerlijn waarbinnen het opleidingsonderdeel zich situeert en welke didactische werk- en

evaluatievormen worden ingezet om de doelstellingen en leerresultaten te realiseren (cf. constructive alignment). Dit stelt de opleiding in staat om na te gaan of alle leerresultaten afgedekt zijn, alsook om de validiteit en betrouwbaarheid van de evaluatie te bewaken.

- **Routeplanner**

Om meer helderheid in het curriculum te krijgen is bovendien gezocht naar een gemeenschappelijke stam binnen de afzonderlijke opleidingsonderdelen. Het opstellen van een [routeplanner](#) was hierbij een zinvolle oefening die verschillende perspectieven van diverse betrokkenen (studenten, docenten, mentoren) om tot informatie te komen, samenbracht. Deze routeplanner vormde binnen het docententeam de basis van dialoog en heeft zo de communicatie binnen de opleiding bevorderd om tot een gedragen opleidingsprofiel te komen. Mogelijks dient naar de toekomst toe nog bekeken te worden op welke wijze de routeplanner verder verfijnd en geïmplementeerd kan worden als didactische tool om de samenhang binnen de opleiding te visualiseren.

Aan de hand van deze analyse wordt duidelijk:

- ten aanzien van welke leerlijn(en) een opleidingsonderdeel zich situeert
- hoe de samenhang tussen de opleidingsonderdelen gerealiseerd wordt

Wanneer we nu inzoomen op de professional waartoe we wensen op te leiden, dan beweegt die zich op het kruispunt van kunst, onderwijs, onderzoek en participatie. De EDUMA's leiden niet louter lesgevers op, maar kunstenaars-educators die leeromgevingen creëren, artistieke praktijken pedagogisch doordenken en zich bewust positioneren binnen een veranderende samenleving.

De kunstenaar-educator als kernfiguur

De kunstenaar-educator staat centraal in de opleiding. Studenten ontwikkelen een geïntegreerde en reflectieve praktijk waarin artistieke creatie en educatief handelen elkaar versterken. Zij leren:

- artistieke inhoud en expertise vertalen naar relevante leercontexten
- didactische keuzes doordenken vanuit hun eigen artistieke identiteit
- maatschappelijke vraagstukken benaderen via educatieve en kunstzinnige praktijken

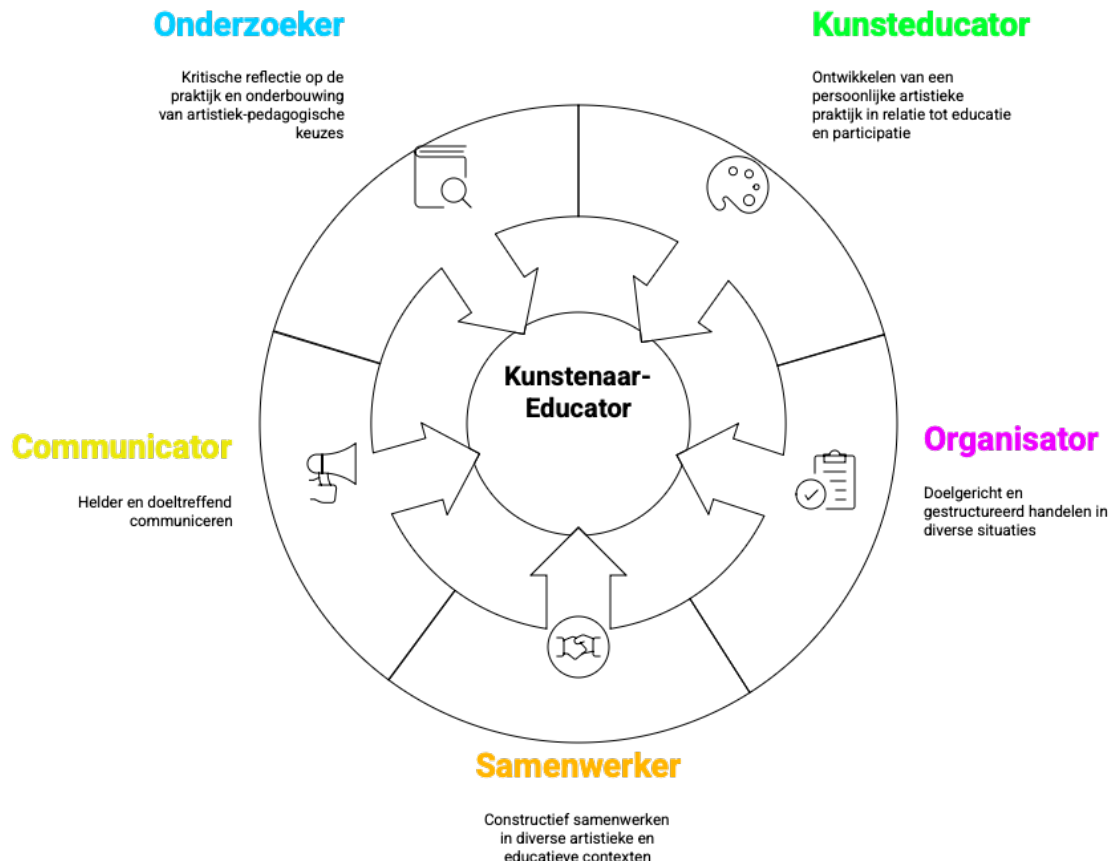
2.4. De vijf rollen van de kunstenaar-educator

Om de complexiteit van dit opleidingsprofiel hanteerbaar te maken, werd het geconcretiseerd in vijf kernrollen. Deze rollen bundelen kennis, vaardigheden en attitudes tot betekenisvolle eenheden die richtinggevend zijn voor leren, begeleiden en evalueren.

- **Kunsteducator:** De kunstenaar-educator vertrekt vanuit de eigen artistieke praktijk, visie en fascinaties en vertaalt die naar leeromgevingen en educatieve trajecten in scholen, academies en participatieve contexten. Studenten leren hun artistieke expertise in te zetten als bron voor leren, creëren en reflectie, steeds met oog voor inclusie, diversiteit en betekenisvolle leerervaringen.
- **Onderzoeker:** De kunstenaar-educator ontwikkelt een kritische en reflectieve houding tegenover de eigen praktijk én de bredere context van kunsteducatie. Studenten leren via praktijkgericht, artistiek en onderwijskundig onderzoek onderbouwde keuzes maken, hun werk evalueren en in dialoog treden met anderen.
- **Organisator:** De kunstenaar-educator neemt initiatief en leert educatieve projecten en kunsteducatieve trajecten opzetten, plannen en begeleiden. Dit geldt zowel voor lessenreeksen

in het onderwijs als voor projecten in participatieve settings. Studenten verwerven inzicht in het duurzaam organiseren van processen waarin kunst, leren en participatie samenkomen.

- **Communicator:** De kunstenaar-educator verwoordt artistiek-pedagogische keuzes helder en genuanceerd, mondeling en schriftelijk, aangepast aan diverse doelgroepen en contexten. Studenten oefenen zich in het communiceren met leerlingen, ouders, collega's en partners, alsook in formats die passen bij publieksgerichte projecten.
- **Samenwerker:** De kunstenaar-educator bouwt bruggen tussen kunst, onderwijs en samenleving. Studenten leren samenwerken in co-creatie met collega's, leerlingen, publiek en externe partners. Deze rol benadrukt het belang van actieve participatie, gelijkwaardigheid en gemeenschapsvorming, zowel in de klas als in bredere maatschappelijke contexten.

Figuur 2: De vijf rollen van de kunstenaar-educator

Deze manier van clusteren naar vijf rollen sluit daarnaast aan bij het [vernieuwde decreet deeltijds kunstonderwijs](#) (DKO), waar basiscompetenties worden samengebracht in kerncompetenties die richtinggevend zijn voor leerplannen en evaluatie. De EDUMA's hanteren een vergelijkbare logica: complexe competenties worden geordend in hanteerbare en toekomstgerichte gehelen die het kunsteducatieve beroep accuraat weerspiegelen.

2.5. Centrale functie van de rollen

De vijf rollen vervullen meerdere functies binnen het curriculum en versterken zo de samenhang van de opleiding.

- **Gedeeld begrippenkader**
De rollen creëren een heldere structuur en gemeenschappelijke taal voor studenten, docenten en werkveld doorheen het programma. Via de concentrische opbouw van de opleiding groeien studenten stapsgewijs in verantwoordelijkheid, complexiteit en autonomie.
- **Ondersteuning van onderwijs en begeleiding**
Onderwijsactiviteiten worden expliciet gekoppeld aan één of meerdere rollen. Studenten begrijpen daardoor beter hoe specifieke leerervaringen bijdragen aan hun ontwikkeling als kunstenaar-educator.
- **Basis voor evaluatie**
De rollen vormen de inhoudelijke basis van het evaluatiekader voor zowel stages als masterproef. Ze garanderen consistente en transparante evaluatiecriteria en maken het mogelijk om begeleiding, feedback en beoordeling doorheen de volledige opleiding op elkaar af te stemmen.

Conclusie

De uitwerking van de visie in vijf rollen resulteert in een concreet, herkenbaar en hanteerbaar opleidingsprofiel dat de eigenheid van de kunstenaar-educator scherp articuleert. Het biedt een consistent referentiekader voor curriculumontwerp, onderwijs, begeleiding en evaluatie, en ondersteunt studenten in hun groei naar professionele autonomie binnen het brede veld van kunst, onderwijs en participatie.

3. Curriculum

De opleiding stimuleert studenten om zich professioneel op een duurzame, persoonlijke, geëngageerde en kritisch onderbouwde wijze te profileren in verhouding tot het brede werkveld. Hiervoor wordt een authentieke onderwijsleeromgeving gecreëerd waar docenten fungeren als rolmodel en studenten met reële kunsteducatieve settings kennismaken. In de pedagogische relatie met de student wordt gestreefd naar een gestructureerde aanpak, niet op restrictieve wijze maar eerder via een coachende houding gekenmerkt door transparantie en duidelijke verwachtingen. Ook via intervisie en peer to peer worden leermomenten van verdieping en kritische reflectie gecreëerd.

De opleiding vertrekt vanuit een persoonlijke en procesgerichte visie op leren. Studenten worden aangemoedigd om hun leerproces actief vorm te geven, te reflecteren op hun keuzes en zichzelf professioneel te positioneren. De opleiding ondersteunt dit via:

- geleidelijke praktijkopbouw (concentrisch model van observatiestage → participatiestage → doestage);
- leerpaden met reflectie- en groeidocumenten;
- intervisie- en begeleidingsmomenten met peers, docenten en mentoren

Het curriculum hanteert een cyclische opbouw van competenties met toenemende complexiteit en grotere toepasbaarheid naarmate de opleiding vordert (cf. VKS-niveau 7). Deze aanpak vereenvoudigt de complexiteit van het werkveld niet, maar maakt deze juist zichtbaar, bespreekbaar en verstaanbaar voor studenten en docenten. Daarbij wordt gestreefd naar een evenwicht tussen artistiek, didactisch en onderzoeksmatig denken en handelen. De student staat hierin centraal als kunstzinnig, kritisch en lerend persoon.

3.1. Optimalisaties

Sinds de vorige accreditatie werden verschillende [wijzigingen](#) in het curriculum doorgevoerd om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de commissie. In tabel 2 worden de wijzigingen weergegeven.

Curriculum 2024-2025			Curriculum 2025-2026		
Opleidingsonderdeel	Stptn	Sem	Opleidingsonderdeel	Stptn	Sem
Masterproef Educatieve Master	12	J	Masterproef Educatieve Master	12	J
Kunstdidactisch en kunstagogisch onderzoek	3	J	Kunstagogisch en -didactisch onderzoek	3	J
Stage II	12	J	Doestage	12	J
Stage I	3	J	Observatie- en participatiestage	3	J
Specifieke vakdidactiek	3	1	Specifieke vakdidactiek	3	1
Specifieke vakdidactiek	3	1	Specifieke vakdidactiek	3	1
Domeinoverschrijdende vakdidactiek kunsten	3	J	Domeinoverschrijdende vakdidactiek kunsten	3	J
Algemene vakdidactiek	3	J	Algemene vakdidactiek	3	J
Kunstagogische vraagstukken	3	1	Kunstagogische vraagstukken	3	1

Kunstagogische kaders	3	1	Kunstagogiek in participatieve kunstpraktijken	3	1
Klasmanagement, reflectie en communicatie (UGent)	6	2			
<i>Klasmanagement en reflectie</i>	4		Kunsteducatieve contexten	3	2
<i>Communicatie</i>	2		Communicatie	3	2
Krachtige Leeromgevingen (UGent)	6	1	Krachtige Leeromgevingen (UGent)	6	1
	60			60	

Tabel 2: Optimalisaties curriculum

- **Kunsteducatieve contexten**

Ter vervanging van het UGent-opleidingsonderdeel *Klasmanagement en reflectie* werd het nieuwe opleidingsonderdeel *Kunsteducatieve contexten* ontwikkeld. Hiermee speelt de opleiding in op een duidelijk geformuleerde nood bij studenten en mentoren om theoretische kaders rond klasmanagement en leeromgeving sterker te verbinden met de specifieke kunsteducatieve praktijk. Deze behoefte kwam naar voren uit studentenbevragingen, werd bevestigd in het accreditatierapport en kreeg een structurele uitwerking binnen het onderzoeksproject [*Optimalisatie van de educatieve masteropleidingen in de kunsten*](#).

Het ontwikkelproces van *Kunsteducatieve contexten* werd methodisch onderbouwd via documentanalyse, studentenconsultaties, overlegmomenten met een klankbordgroep en afstemming met betrokken lesgevers. Dit resulteerde in een inhoudelijk kader en een formeel uitgewerkte studiefiche waarin leerdoelen, inhoudelijke focus en evaluatievormen zijn vastgelegd. Deze onderbouw maakt het mogelijk om relevante pedagogische en didactische concepten systematisch te vertalen naar kunsteducatieve settings en versterkt tegelijk de verankering van verschillende OLR's binnen het curriculum.

Het intern organiseren van dit opleidingsonderdeel creëert bovendien meer ruimte voor een geïntegreerde aanpak waarin theorie, vakdidactiek en praktijkervaring elkaar wederzijds versterken. De onderzoeksresultaten en bijhorende materialen vormen hierbij een belangrijke bron.

- **Versterking academische onderbouwing masterproef**

Daarnaast zorgt een verschuiving binnen het initiële traject ervoor dat *Kunstagogisch en -didactisch onderzoek* simultaan gevolgd wordt met de masterproef. Dit versterkt de academische onderbouwing van de masterproef en speelt in op de feedback van de accreditatiecommissie.

- **Herzienen vakdidactieken muziek**

Naar aanleiding van het commissierapport, waarin gewezen werd op de grote diversiteit in aanpak binnen de specifieke vakdidactieken muziek, werd het lesverloop herwerkt. Er werd een gemeenschappelijk, generiek luik ingevoerd waarbij de eerste lessen voor alle studenten gezamenlijk worden georganiseerd. In de daaropvolgende weken verschuift de focus naar een vakspecifieke uitwerking per instrument of instrumentengroep, waarin de aangereikte kaders doelgericht worden toegepast en verdiept binnen de eigen specialistische context. Deze herstructurering zorgt voor meer inhoudelijke samenhang en versterkt tegelijk de dialoog en

afstemming tussen de betrokken docenten.

- **Verduidelijking benamingen**

We introduceerden bovendien enkele nieuwe benamingen (*Kunstagogiek in participatieve praktijken*, *Observatie- en participatiestage* en *Doestage*) voor bestaande opleidingsonderdelen zodat de benaming nauwer aansluit bij de inhoud en mee bijdraagt tot een heldere communicatie over het leertraject.

Scope van de wijzigingen

De wijzigingen gelden zowel voor de initiële trajecten van de EDUMA als, in aangepaste vorm, voor het verkorte traject. Er worden geen nieuwe eindcompetenties geïntroduceerd, maar de bestaande DLR's (Domeinspecifieke leerresultaten) en OLR's (Opleidingsspecifieke leerresultaten) worden explicieter in het curriculum geïntegreerd.

In het vernieuwde curriculum van het initiële traject blijven de studiepunten voor de artistieke praktijk binnen de domeinmaster behouden in het eerste masterjaar. Waar studenten in de EDUMA vroeger minder studiepunten toegewezen kregen aan hun hoofddiscipline, zorgt deze aanpassing nu voor een beter evenwicht. Zo wordt de ontwikkeling tot volwaardig kunstenaar-educator gewaarborgd.

3.2. Opbouw

In functie van de studievoortgang wordt het curriculum vanuit drie types opleidingsonderdelen opgebouwd. Ten eerste de algemeen-theoretische opleidingsonderdelen die kaders bieden aan studenten. Dit zijn de vier opleidingsonderdelen die onderaan de tabel weergegeven worden (*Krachtige leeromgevingen* tot en met *Kunstagogiek in participatieve kunstpraktijken*). Ten tweede de vakdidactieken en *Kunstagogische Vraagstukken* die daarop verder bouwen (in het lichtgrijs) en ten derde de praktijkgerichte opleidingsonderdelen bestaande uit KADO, stages en masterproef (in het donkergrijs).

Opleidingsonderdeel	Stptn	Sem
Masterproef Educatieve Master	12	J
Kunstagogisch en -didactisch onderzoek	3	J
Doestage	12	J
Observatie- en participatiestage	3	J
Specifieke vakdidactiek	3	1
Specifieke vakdidactiek	3	1
Domeinoverschrijdende vakdidactiek kunsten	3	J
Algemene vakdidactiek	3	J
Kunstagogische vraagstukken	3	1
Kunstagogiek in participatieve kunstpraktijken	3	1
Kunsteducatieve contexten	3	2
Communicatie	3	2
Krachtige Leeromgevingen (UGent)	6	1
	60	

Tabel 3: opbouw curriculum

Door deze opbouw van het curriculum ook in de studieprogramma's van de studenten te bewaken, beschikken studenten telkens over de onderliggende competenties om steeds complexere inzichten en vaardigheden als kunstenaar-educator te ontwikkelen. Uiteraard kunnen binnen een eenjarig verkort traject alle opleidingsonderdelen simultaan worden opgenomen; er is dan binnen de tijdsorganisatie de nodige volgtijdelijkheid ingebouwd om aan deze opbouw van complexere vaardigheden te voldoen. Op deze wijze wordt de nodige aandacht besteed aan de vlotte studievoortgang van de studenten.

4. In antwoord op de verbeterpunten

Zoals de NVAO terecht opmerkt in haar [overzichtsrapportage](#), die betrekking heeft op alle educatieve masteropleidingen in Vlaanderen, heerst er een sterk engagement bij de instellingen om kwaliteitsvolle opleidingen te realiseren en bijgevolg goede leraren af te leveren, maar zijn er tegelijk bij verschillende instellingen nog essentiële punten die doorontwikkeling vragen.

Voor onze EDUMA's werden volgende verbeterpunten geformuleerd om aan te tonen dat het afstuderen op masterniveau stevig verankerd is binnen de opleiding:

- 1) Zorg voor een uniforme en academische onderbouwing van de masterproef;
- 2) Zorg voor duidelijke, transparante en uniforme beoordelingsdocumenten voor stage en masterproef die door iedereen op dezelfde manier gehanteerd worden

4.1. Proces

Er werden twee werkgroepen opgericht (cf. 4.1.1 en 4.1.2) om de verbeterpunten doelgericht aan te pakken. De opleiding koos bewust voor een onderbouwde en gedragen aanpak, waarin verschillende actoren en bestaande kaders werden betrokken.

Prof. dr. Martin Valcke trad hierbij op als *critical friend* en leverde waardevolle input tijdens het traject. Het [evaluatiebeleid van HOGENT](#) en de [inspiratiegids Evaluatie en Feedback](#) van het KASK & Conservatorium vormden richtinggevende referenties. Daarnaast namen teamleden deel aan een bijscholing rond *constructive alignment* — een onderwijskundig principe dat benadrukt hoe leerdoelen, onderwijsactiviteiten en evaluatievormen nauw op elkaar afgestemd moeten zijn. Deze multidisciplinaire aanpak bood ons een stevig fundament om gericht, doordacht en duurzaam te werken aan kwaliteitsvolle verbetering.

4.1.1. Werkgroep 1: Academische onderbouwing van de masterproef en bij uitbreiding van de opleiding

In 2018 werd het aanvraagdossier voor de Toets Nieuwe Opleiding (TNO) ingediend, met als doel het academisch niveau 7 te behalen voor de EDUMA's in de kunsten. De decretaal omschreven kennis, vaardigheden, context, autonomie en verantwoordelijkheid horende bij [Niveau 7 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur](#)³ werden geïntegreerd. Dit zowel in de formulering van de DLR's en OLR's, alsook bij de uitwerking van de opleidingsonderdelen en de beschrijving van de te verwachten eindcompetenties. In die fase werd sterk ingezet op het behouden van de eigen sterktes en eigenheid van de opleiding, met toevoeging van een academische component.

We erkennen dat het academische luik tot voor kort nog onvoldoende was uitgewerkt. Door vast te willen houden aan bestaande praktijken en daarbovenop het academische luik te integreren, dreigden we onszelf voorbij te lopen. De feedback van de NVAO-commissie, met name over de nood aan een sterkere academische onderbouwing van de masterproef, beschouwen we dan ook als zeer terecht.

³ Voor meer info over koppeling tussen VKS en Dublindescriptoren:
https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1752668475/repositories-prd/Koppelingsrapport_BENL_2023-UPDATE_psfjqg.pdf

In wat volgt vertrekken we vanuit een conceptualisatie voor academische onderbouwing van de masterproef (cf. Forum+ artikel), om het nadien te verbreden naar de volledige opleiding door te duiden hoe elk opleidingsonderdeel zich binnen het onderzoeksmodel situeert. De concrete toepassing ervan wordt toegelicht binnen het opleidingsonderdeel KADO en de masterproef. Finaal volgt, met de beschrijving van werkgroep 2, de vertaling naar een uniform beoordelingskader. (cf. 4.1.2).

Forum+ artikel: Educatief onderzoek in de kunsten

Het door onze collega's uitgewerkte [peer reviewed artikel](#) *Educatief onderzoek in de kunsten. Een praktijkgebonden en nomadisch perspectief* (Vanmaele & De bisschop, FORUM+, 2024) biedt een conceptuele en methodologische onderbouwing van het onderzoeksmodel dat richtinggevend is voor de masterproef. Het artikel verduidelijkt hoe het onderzoek academisch wordt verankerd zonder de specifieke eigenheid van kunsteducatieve praktijken te verliezen. We vatten de inhoud van het artikel bondig samen:

Onderzoek als geïntegreerd onderdeel van de professionele ontwikkeling

De educatieve master in de kunsten wordt gesitueerd binnen de recente evolutie van de lerarenopleidingen in Vlaanderen, waarbij artistieke en pedagogische competenties geïntegreerd worden tot één professioneel profiel. De masterproef vormt in dat kader het sluitstuk van een traject waarin studenten worden opgeleid tot onderzoekende kunstenaars-educators. Hierin willen we vooral het traject benadrukken. De masterproef is niet te reduceren tot een product, maar staat vooral voor een proces. Onderzoek wordt niet enkel beschouwd als academische vereiste, maar als een motor van professionele en artistieke ontwikkeling. We benadrukken hierbij dat de opleiding niet mikt op het reproduceren van bestaande didactische modellen, maar op de productie van nieuwe kennis die voortkomt uit de praktijk. De masterproef stimuleert studenten om hun eigen kunsteducatieve praktijk te onderzoeken, te contextualiseren en te vernieuwen.

Educatief Onderzoek in de Kunsten (EdOK)

We introduceren in het artikel *Educatief Onderzoek in de Kunsten (EdOK)* als een hybride onderzoekspraktijk die zich positioneert op het kruispunt van drie domeinen:

1. Onderzoek in de kunsten, waarin de artistieke praktijk en ervaringskennis centraal staan;
2. Onderwijsonderzoek, dat vertrekt vanuit analyse, systematiek en kennisdeling;
3. Praktijkgebonden onderzoek, met nadruk op handelen, context en participatie.

Deze positionering resulteert in een tussenruimte waarin de onderzoeker optreedt als actieve participant die via artistieke en educatieve interventies kennis genereert. De academische waarde van de masterproef ligt in de ontwikkeling van een onderzoekende houding die zich kenmerkt door methodische bewustwording, kritische reflectie en systematische documentatie. Onderzoek wordt hier niet louter als theoretische activiteit beschouwd, maar als een geïntegreerde vorm van *reflective practice* die de professionalisering van de kunstenaar-educator ondersteunt.

Het onderzoekskompas: een praktijkgebonden toponomie

Om studenten te ondersteunen in het ontwerpen van hun onderzoek, introduceren we een *praktijkgebonden toponomie* die fungeert als een onderzoekskompas. Dit model onderscheidt drie complementaire *topoi* of methodische oriëntatiepunten:

- **Oriënteren/Informeren:** het verzamelen en contextualiseren van relevante kennis, onder meer via literatuur, observatie, interviews en dataverwerking;

- **Verdiepen/Reflecteren:** het kritisch beschouwen van de eigen praktijk door middel van logboeken, thematische of narratieve analyse en dialoog;
- **Transformeren/Experimenteren:** het creëren van nieuwe situaties of interventies met oog voor de artistieke en educatieve processen en transformatie die zich dan voordoen.

De kracht van dit model ligt in de dynamiek tussen deze drie topoi en de relatie tot de eigen kunsteducatieve praktijk. Studenten leren bewegen tussen analyse, actie en reflectie, afhankelijk van hun onderzoeksvraag en discipline. Deze open, maar systematisch gestructureerde benadering waarborgt zowel de academische kwaliteit als de artistieke eigenheid van het onderzoek. De topoi fungeren daarbij als methodische *'boundary objects'* die de uitwisseling tussen kunst, onderwijs en wetenschap faciliteren.

De educatieve master als onderzoekslaboratorium

We illustreren het onderzoeksmodel aan de hand van concrete masterproeven uit onze opleiding, waarin studenten experimenteren met uiteenlopende vormen van kunsteducatief onderzoek — van participatief radiomaken tot didactische innovaties binnen popmuziek en sociaal-artistieke modeprojecten. Deze voorbeelden van masterproeven tonen hoe artistieke creatie, educatieve reflectie en maatschappelijke betrokkenheid elkaar versterken binnen één geïntegreerd onderzoeksproces. De opleiding fungeert op die manier als onderzoekslaboratorium, waarin studenten leren omgaan met complexe vraagstukken, diverse methodische benaderingen verkennen en hun positie als kunstenaar-educator-onderzoeker expliciteren.

Conclusie

In dit artikel van onze KASK & Conservatorium auteurs bieden we een heldere en samenhangende visie op de verankering van de masterproef als sluitstuk van de onderzoeks-leerlijn binnen de EDUMA's. Het praktijkgebonden en nomadisch perspectief vertaalt zich in een onderzoekskader dat open en contextueel is, maar tegelijk voldoet aan de academische vereisten van systematiek, navolgbaarheid en kennisdeling. De masterproef wordt hierdoor gepositioneerd als een academisch onderbouwd, praktijkgebonden onderzoeksproject waarin studenten leren handelen vanuit een onderzoekende, reflectieve en creatieve houding. Het onderzoekskompas dat in dit artikel wordt beschreven, vormt de kern van deze academische onderbouw: het verbindt artistieke, pedagogische en methodologische dimensies tot één geïntegreerde onderzoekspraktijk die bijdraagt aan de ontwikkeling van het onderzoeksveld van de kunsteducatie.

Operationalisering in de opleiding

Om de afstemming op de kwalificaties van niveau 7 verder te versterken, worden de opleidingsonderdelen in het curriculum niet alleen gepositioneerd binnen de verschillende leerlijnen, maar ook binnen de drie methodische oriëntatiepunten, waarbij het handelen steeds centraal staat. Deze extra dimensie concretiseert de onderzoeksgerichtheid van het opleidingsprofiel. Elk opleidingsonderdeel wordt daardoor zowel gekoppeld aan de relevante leerlijn(en) (cf. 3.1) als gesitueerd binnen de onderscheiden fases van een onderzoekscyclus. Hierdoor wordt de integratie tussen artistieke, pedagogische en onderzoeksmatige competenties expliciet en transparant. In de educatieve masteropleidingen in de kunsten wordt onderzoek namelijk niet benaderd als een geïsoleerde component, maar geïntegreerd in alle opleidingsonderdelen. Deze benadering sluit aan bij het in *FORUM+* beschreven onderzoeksmodel, waarin de kunstenaar-educator functioneert als een onderzoeker die zich vanuit de kunsteducatieve praktijk voortdurend beweegt tussen oriënteren, verdiepen en transformeren. De masterproef incorporeert deze drie methodische oriëntatiepunten van een onderzoekscyclus.

Het onderzoeksmodel van de educatieve master in de kunsten positioneert de kunstenaar-educator als onderzoeker centraal in de opleiding.

De kunstenaar-educator:

- vertrekt vanuit persoonlijke theorieën en ervaringen, maar engageert zich in een methodische dialoog met bestaande kennis en praktijken.
- fungeert als *boundary crosser* (Nowotny et al., 2001) tussen artistieke creatie, educatieve interventies en theoretische kaders.

De kunstenaar-educator beweegt zich binnen de drie methodische oriëntatiepunten bij het doorlopen van de opleiding:

1. Oriënteren

- o Omvat informatie verzamelen, literatuurstudie, veldoriëntatie en contextanalyse.
- o Wordt expliciet benaderd in de opleidingsonderdelen *Krachtige Leeromgevingen* en *Kunsteducatieve Contexten*, waarin studenten kennismaken met historische en actuele ontwikkelingen binnen het kunsteducatieve veld. Met de specifieke toepassing van een kunsteducatieve context, komen studenten in aanraking via *Kunstagogiek in participatieve kunstpraktijken*.
- o Het opleidingsonderdeel *Communicatie* zet in op de talige competenties die nodig zijn om op diverse niveaus naar buiten te treden (te dialogeren): academisch, artistiek en pedagogisch.

2. Verdiepen

- o Richt zich op de kritische reflectie ten aanzien van praktijken en theorieën.
- o Wordt bevorderd binnen vakken als *Kunstagogische vraagstukken*, casusanalyses en literatuuronderzoek.
- o De *vakdidactieken* reiken didactische benaderingen aan, die een brug slaan tussen theorie en praktijk (oriënterend). Ze stimuleren een kritische positionering ten aanzien van bestaande paradigma's.

3. Transformeren

- o Behelst ontwerpen, implementeren en evalueren van innovatieve educatieve interventies, alsook transformeren
- o Via *Observatie- en participatiestage* nemen de studenten kennis van gangbare praktijken (oriënterend) om dan ook via de *Doestage, Kunstagogisch en -didactisch onderzoek* en finaal in de *Masterproef* praktijkgebonden onderzoeksontwerpen te ontwikkelen en te toetsen.

We spreken van methodische oriëntatiepunten die niet puur lineair functioneren (zoals hiërarchische niveaus), maar zich cyclisch tot elkaar verhouden. Zo incorporeert het transformeren ook steeds een oriënterend en verdiepend aspect (cf. 3) en kunnen de masterproef en doestage beschouwd worden als kennis-genererende culminatiepunten. Dit sluit tevens aan bij het praktijkgebonden, contextgevoelige karakter van onderzoek in de kunsten. Vanuit een praktijkgebonden onderzoeksvraag wordt op systematische wijze kennis gegenereerd, kritisch gereflecteerd op praktijk en theorie, en geëxperimenteerd met vernieuwende kunsteducatieve praktijken. De masterproef en doestage verbinden alle elementen van het model in een coherent en academisch onderbouwd onderzoeksproces dat weerspiegeld wordt in een transparant en uniform evaluatiekader, nl. de rubric van de masterproef (cf. 4.1.2).

Wanneer we deze drie methodische oriëntatiepunten verbinden met de vereisten van het VKS7-niveau voor masteronderwijs, ontstaat een inhoudelijk en didactisch spoor dat richting geeft aan het onderzoeksproces. De eerste VKS7-vereiste — het integreren en herformuleren van kennis en inzichten uit één of meerdere domeinen — is vooral verbonden met de methodische oriëntatiepunten oriënteren en verdiepen. De student leert relevante bronnen te verzamelen, domeinen met elkaar in verband te brengen en inzichten kritisch te herformuleren. Het accent ligt hier op oriëntatie: je weg vinden in een kennislandschap, keuzes maken in bronnen en jezelf positioneren ten opzichte van bestaande inzichten.

De tweede VKS7-vereiste — het toepassen van complexe nieuwe vaardigheden in zelfstandig, gestandaardiseerd onderzoek — vertrekt vanuit verdieping en leidt naar transformatie. De student selecteert passende onderzoeksmethodes, verantwoordt die keuzes, en voert vervolgens praktijkgebonden onderzoek uit. Hier verschuift de nadruk van weten naar doen: ingewikkelde onderzoeksvaardigheden inzetten in een reële context, met oog voor kwaliteit, precisie en herhaalbaarheid. Het onderzoek verdicht zich in deze fase: inzichten worden dieper, specifiek en systematischer.

De derde VKS7-vereiste — het kritisch beoordelen en toepassen van complexe, geavanceerde of innovatieve probleemoplossende technieken — krijgt zijn zwaartepunt binnen transformatie, in voortdurende wisselwerking met verdieping. De student voert niet alleen onderzoek uit, maar beoordeelt ook de impact, bruikbaarheid en validiteit van methodes en technieken. Daarbij wordt onderzocht in hoeverre bestaande werkwijzen kunnen worden getransformeerd of vernieuwd, en hoe nieuwe inzichten kunnen leiden tot duurzame verandering in de onderwijs- en kunstpraktijk. Dit vraagt om een kritische houding die verder gaat dan technische beheersing: het gaat om reflectief en verantwoord innoveren.

In deze samenhang van methodische oriëntatiepunten en vereisten tekenen zich drie leerdimensies af die doorheen de opleiding een transversaal karakter hebben: oriënteren, verdiepen en transformeren. Oriënteren verwijst naar het verkennen en positioneren binnen informatie- en kennisdomeinen; verdiepen naar het methodisch toepassen van onderzoek in en vanuit praktijk; en transformeren naar het creëren van nieuwe, betekenisvolle verbindingen die zowel de praktijk als het denken over die praktijk blijvend veranderen. Zo ontstaat een leerweg waarin studenten niet alleen kennis verwerven en onderzoek uitvoeren, maar ook bijdragen aan vernieuwing in het veld van kunst en educatie.

De concrete uitwerking hiervan voor de opleiding wordt weergegeven in Tabel 4.

	Oriënteren	Verdiepen	Transformeren
Kennis	Verkent kernbegrippen en basis-kaders uit onderwijs, kunsteducatie en kunstagogiek en positioneert de eigen artistieke praktijk daarbinnen.	Analyseert en vergelijkt theorieën over leren, onderwijzen en kunsteducatie en verbindt deze met concrete onderwijs- en kunstagogische situaties.	Combineert inzichten uit kunsteducatie en onderwijskundige theorie tot nieuwe benaderingen, modellen of concepten voor kunstonderwijs en -agogiek.
Vaardigheden	Verzamelt gericht informatie, observeert systematisch en formuleert eerste analyses van praktijken en bronnen.	Past geavanceerde analyse-, interpretatie- en ontwerpinstrumenten toe op artistieke, pedagogische en organisatorische vraagstukken.	Ontwerpt, test en evalueert vernieuwende leeromgevingen, werkvormen en projecten op basis van onderbouwde keuzes.
Context	Herkent relevante contexten (klas, school, kunstveld, beleid) en benoemt kansen en beperkingen voor het eigen handelen.	Handelt doelgericht in veranderende en onvoorspelbare contexten en stemt de aanpak af op diverse deelnemers en stakeholders.	Initieert en begeleidt verandering in complexe contexten en weet verschillende partners rond een gemeenschappelijke ambitie te verbinden.
Autonomie	Neemt initiatief binnen duidelijk afgesproken kaders en plant het eigen leer- en praktijktraject.	Stuurt zelfstandig processen, maakt afgewogen keuzes en verantwoordt deze in dialoog met betrokkenen.	Neemt leiding in gezamenlijke projecten en geeft actief richting aan strategische koers en vernieuwing.
Verantwoordelijkheid	Handelt zorgvuldig en transparant, respecteert ethische richtlijnen en verantwoordt het gebruik van bronnen en materiaal.	Neemt gedeelde verantwoordelijkheid op voor kwaliteit, inclusie en veiligheid van leer- en werkprocessen.	Draagt eindverantwoordelijkheid voor impact en duurzaamheid van projecten en borgt verdere opvolging en verbetering.

Tabel 4: Toepassing VKS-niveau 7 op de opleiding

Toepassing van de onderzoekscyclus via o.a. KADO en masterproef

Het in dit artikel uitgewerkte concept en methodologische richtlijnen worden in de praktijk gebracht in de masterproef, geflankeerd door het opleidingsonderdeel *Kunstagogisch en kunstdidactisch onderzoek* (KADO), wat studenten een gestructureerde begeleiding bij de ontwikkeling van hun masterproefproject biedt. Dit opleidingsonderdeel richt zich binnen EdOK ook naar de twee andere leerlijnen nl. onderwijs (didactiek) en kunstagogiek, en studenten situeren en ontwikkelen hun onderzoek binnen één van deze twee leerlijnen. KADO vervult daarbij een dubbele functie: enerzijds worden studenten vertrouwd gemaakt met de uitgangspunten van EdOK en leren deze toe te passen op hun eigen kunsteducatieve praktijk (onderwijs en/of participatieve kunstpraktijk); anderzijds functioneert de groep als een *community of inquiry* die het conceptuele kader zelf kritisch bevraagt en verfijnt.

EdOK binnen een ruimer educatief onderzoekslandschap

Studenten leren EdOK te situeren binnen de bredere context van educatieve onderzoeksperspectieven. Ze verkennen hoe praktijkgebonden en toponomadisch onderzoek zich verhoudt tot andere methodische benaderingen zoals experimenteel onderzoek, interpretatief onderzoek en ontwerp-gericht research. Ze worden uitgenodigd om hun positie als kunstenaar-educator-onderzoeker te expliciteren en te begrijpen welke specifieke kennisbijdrage zij kunnen leveren vanuit hun artistieke en educatieve praktijk. De focus ligt daarbij op het versterken van de onderzoekende houding: studenten leren niet alleen onderzoek *doen*, maar worden zich ook bewust van *hoe* en *waarom* ze onderzoek doen, en hoe hun onderzoek kan bijdragen aan 'het gesprek van de wereld' – zowel binnen de kunsteducatie als daarbuiten.

Community of inquiry

KADO is meer dan een instructief opleidingsonderdeel; het functioneert als een kritische denk- en werkgemeenschap waarin studenten en docenten samen het onderzoekskader verkennen, toetsen en

bijsturen. Studenten nemen niet alleen kennis van de onderzoeksomgeving waarin ze opereren, maar reflecteren ook gezamenlijk op de uitgangspunten van EdOK. Door hun diverse artistieke disciplines en educatieve contexten ontstaat een dialoog die telkens nieuwe perspectieven opent. Het opleidingsonderdeel fungeert op die manier als een motor die voortdurend nieuwe impulsen geeft aan het algemene conceptuele kader: inzichten uit de praktijk van studenten leiden tot verfijningen in de theoretische onderbouwing, en vragen uit de groep dagen docenten uit om het model verder te ontwikkelen. De werkzaamheden van de groep resulteren bovendien in de ontwikkeling van specifieke kunsteducatieve onderzoekslijnen die richting geven aan vervolgonderzoek, zowel binnen de opleiding als in het bredere onderzoeksveld. De uitgangspunten van EdOK – de drie methodische oriëntatiepunten en de verbinding met de educatieve praktijk – zijn verweven in een reeks van vier opdrachten die samen het volledige onderzoeksproces doorlopen.

Onderzoeksontwerp als resultaat

Finaal worden studenten geacht te beschikken over een onderbouwd onderzoeksproject dat klaar is om te worden uitgevoerd in het kader van de masterproef. Dit project omvat een scherpe onderzoeksvraag, een grondige contextualisering en een methodisch uitgewerkt praktijkexperiment. Door de opeenvolgende opdrachten, individuele en plenaire feedback en de intervisie hebben studenten hun onderzoek kunnen verfijnen en kritisch bevragen. Bovendien hebben ze via de hoor- en werkcolleges en de uitwisseling met medestudenten zicht gekregen op alternatieve perspectieven ten aanzien van onderzoek en diverse uitwerkingen van EdOK. Hiermee wordt de onderzoekende houding versterkt die kenmerkend is voor de professionele kunstenaar-educator.

4.1.2. Werkgroep 2: Transparante en uniforme beoordelingsdocumenten voor stage en masterproef

Dit verbeterpunt betrof het ontwikkelen van duidelijke, transparante en uniforme beoordelingsdocumenten voor de stage en masterproef, die op een consistente manier door alle betrokkenen gebruikt worden.

Zoals het accreditatierapport terecht aanhaalt, was het kader voor begeleiding en evaluatie van beide opleidingsonderdelen in 2023 nog in ontwikkeling. Alhoewel veel positieve aspecten reeds aanwezig waren en veel good practices bestonden, ontbrak een volledige doorgediscussieerde en gedeelde visie. Het besluit om dit verbeterpunt te prioriteren was helder: er moest een consistent en gedragen evaluatiekader komen dat:

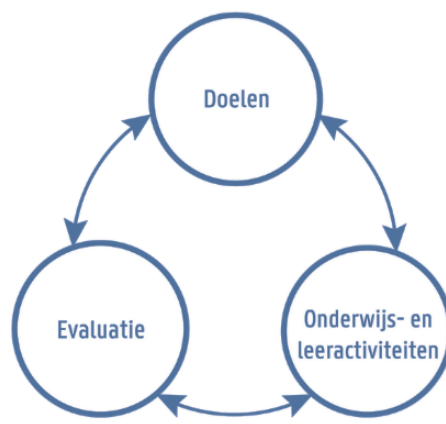
- leerresultaten duidelijk kadert en verwachtingen formuleert, waardoor studenten weten waar ze op beoordeeld worden;
- docenten, mentoren en juryleden ondersteunt bij een uniforme en betrouwbare begeleiding en beoordeling;
- de academische kwaliteit versterkt op het vlak van transparantie, validiteit en betrouwbaarheid, met expliciete aandacht voor het kwalificatieniveau (VKS-niveau 7).

Proces van uniformisering

Hierna lichten we het proces toe van het uniformiseren van de beoordeling van de stage en masterproef, waarbij het profiel van de kunstenaar-educator centraal staat, dat opgebouwd is rond vijf kernrollen. Deze vijf rollen vormen het uitgangspunt voor het formuleren van criteria die de eindcompetenties van deze opleidingsonderdelen (stage en masterproef) als sluitstuk van de opleiding afdekken. Door de evaluatie duidelijk aan ons centraal profiel te koppelen, wordt het geheel transparanter en beter hanteerbaar voor zowel studenten als docenten.

Constructive alignment

Als vertrekpunt vonden we inspiratie in het principe van *Constructive alignment*⁴. Dit is een onderwijsbenadering die uitgaat van leeruitkomsten: wat studenten aan het einde van een leertraject moeten kennen, kunnen of begrijpen, wordt vooraf duidelijk gedefinieerd. Op basis van deze leerdoelen worden vervolgens onderwijsactiviteiten en evaluatievormen ontworpen die studenten optimaal ondersteunen om die doelen te bereiken en om te beoordelen in welke mate ze daarin geslaagd zijn. Het biedt een kader om onderwijs en evaluatie systematisch af te stemmen op de beoogde leeruitkomsten en kwaliteitsniveaus die studenten moeten bereiken.

Figuur 3: Constructive alignment

Toepassing van constructive alignment

Bij de toepassing van het constructive alignment principe voor bijvoorbeeld stage:

- wordt de leeruitkomst expliciet geformuleerd in de ECTS-fiche;
- nemen studenten tijdens lessen of stagevoorbereiding deel aan actieve leervormen zoals casussen, microteaching, co-teaching of het analyseren van praktijkvoorbeelden;
- ontwerpen en voeren studenten voor de evaluatie effectief een les uit in een gesimuleerde of echte klascontext;
- gebeurt de beoordeling via een rubric waarin duidelijk omschreven staat wat er geëvalueerd wordt en op welke beheersingsniveaus dit kan worden gerealiseerd.

Zo zijn alle elementen – Doelen, Onderwijs- en leeractiviteiten en Evaluatie – op elkaar afgestemd en is het voor studenten helder wat van hen verwacht wordt, hoe ze hiernaartoe kunnen werken en hoe ze beoordeeld zullen worden. Bovendien wordt op basis van deze oefening duidelijk waar extra op kan worden ingezet. Daarnaast was de [visienota evaluatiebeleid van HOGENT](#) richtinggevend voor de ontwikkeling van de beoordelingsdocumenten.

Procesbewaking en evaluatie door middel van een beschrijvende rubric

Om tegemoet te komen aan de vraag van de commissie naar duidelijke, transparante en uniforme evaluatiedocumenten, heeft de opleiding bewust gekozen voor het gebruik van een beschrijvende rubric bij de beoordeling van zowel stage als masterproef. Een beschrijvende rubric is de meest geschikte methode om leerdoelen te meten en de stage en masterproef als sluitstuk van de opleiding te

⁴ Biggs, J. (2014). Constructive Alignment in University Teaching. HERDSA Review of Higher Education, 1, 5-22.

beoordelen, aangezien meerdere criteria en beoordelingsniveaus onderscheiden worden. De criteria operationaliseren de leerdoelen van de vijf rollen die binnen het opleidingsprofiel van kunstenaar-educator centraal staan.

De criteria van de rubric zijn helder, meetbaar en niet-overlappend geformuleerd en rechtstreeks afgeleid van de specifieke leerdoelen. Het aantal beoordelingsniveaus is vastgelegd op 5 (gaande van 0 – ontbreekt tot 4 – uitstekend). Door de koppeling naar een score (kwantitatief) in de rubric, wordt de kwalitatieve beoordeling concreet en transparant. Zo vermijden we uiteenlopende interpretaties van wat een bepaald punt betekent en wordt de vergelijkbaarheid en bruikbaarheid van onze feedback voor studenten versterkt.

Voordelen van de rubric

Het gebruik van een rubric biedt tal van voordelen bij de beoordeling van complexe vaardigheden, attitudes en kennis:

- **Gemeenschappelijke taal**
De rubric fungeert als kader voor gemeenschappelijke taal tussen studenten, docenten en mentoren. Verwachtingen worden expliciet gemaakt en feedback kan consistent en doelgericht worden geformuleerd.
- **Authentieke evaluatie**
De evaluatie is authentiek: de vijf geformuleerde rollen weerspiegelen de nodige competenties voor het werkveld en functioneren als betekenisvolle gehelen waarin kennis, vaardigheden en attitudes samenvloeien. Op die manier wordt het geïntegreerd aanwenden van deze competenties geëvalueerd. De (werk- en) evaluatievormen zijn afgestemd op een stijging van het gedragsniveau en/of de moeilijkheidsgraad binnen de te bereiken leerresultaten.
- **Kwaliteitsbewaking in de verticale structuur**
De rubric draagt bij aan kwaliteitsbewaking binnen de verticale structuur van de opleiding. Dezelfde beoordelingsaanpak, met uniforme rollen en beheersingsniveaus, wordt gehanteerd voor observatie- en participatiestage, doestage en masterproef. Dit verhoogt de transparantie: studenten hebben vanaf het begin zicht op de criteria waarop ze beoordeeld worden.
- **Formatieve evaluatie**
De rubric wordt niet enkel gehanteerd als summatieve evaluatie, maar ook actief ingezet als leermiddel in het proces (formatieve functie). De rubric is een sterke tool in de begeleiding van studenten om het leerproces vorm te geven en op te volgen. De focus ligt op leerbevorderende feedback zodat studenten inzicht krijgen in hun eigen leren en gerichte handvaten aangereikt krijgen. Op deze wijze nemen studenten een actieve rol op: ze verwerven inzicht in hun eigen functioneren en worden gestimuleerd zich verder te ontplooien. Dit nodigt uit niet enkel het eigen leerproces onder de loep te nemen, maar laat ook toe inzichten en analyses ten aanzien van peers te formuleren.
- **Transparant, rechtvaardig en betrouwbaar**
De beheersingsniveaus maken de ontwikkeling van de student duidelijk zichtbaar: waar staat de student, wat zijn sterktes en werkpunten, en wat is nodig om verder te groeien. Dit proces wordt transparant gecommuniceerd en gevisualiseerd via een persoonlijk profiel per student. Op basis hiervan wordt de dialoog aangewakkerd en worden actiepunten specifiek per student voorgesteld en besproken. De rubric geeft elke student dezelfde kans op slagen en is representatief voor wat een professional in het werkveld nodig heeft. Daarnaast wordt betrouwbare informatie geleverd over de mate waarin de leerresultaten bereikt zijn.
- **Breed inzetbaar en gebruiksvriendelijk**

De rubric is breed inzetbaar en gebruiksvriendelijk: het betreft een tool die competentiegericht kijkt en de mogelijkheden van studenten in kaart brengt. De rubric is praktisch toepasbaar en wordt binnen beide EDUMA's als leermiddel ingezet. Het stelt zowel student als docent in staat binnen de hoeveelheid competenties de structuur en het overzicht te behouden.

Aandachtspunten en bewuste keuzes

De opleiding is zich echter ook bewust van mogelijke beperkingen van een rubric. Deze kan namelijk de complexiteit van artistiek en educatief handelen reduceren of een te grote nadruk leggen op meetbare criteria. Het te expliciet en specifiek formuleren van leerdoelstellingen en beoordelingscriteria kan ook nadelen hebben. Een te strak kader kan zowel docenten als studenten beperken en ertoe leiden dat aspecten die niet volledig in de criteria passen, uit het oog worden verloren. Bovendien bestaat het risico dat studenten zich te sterk richten op het behalen van punten in plaats van zich te verdiepen in de leerinhoud en het leerproces als geheel. Net daarom kiest de opleiding ervoor om de inhoud van de criteria breed genoeg te formuleren en deze rubrics niet enkel in te zetten als beoordelingsinstrument, maar ook als begeleidings- en reflectietool. Het gebruik van rubrics vergt een blijvende investering in dialoog en interpretatie, opdat het instrument niet louter administratief wordt toegepast. In combinatie met supervisie, intervisie en procesgerichte feedback ondersteunt de rubric studenten in de ontwikkeling van een geïntegreerde professionele identiteit.

Concentrische opbouw doorheen de opleiding

De rubric voor zowel de [stage](#) als de [masterproef](#), met duidelijke evaluatiecriteria (formatief en summatief) wordt op een uniforme wijze geïntroduceerd tijdens de opleiding. Reeds in aanloop naar de stage en masterproef worden in voorbereidende opleidingsonderdelen (*Vakdidactiek*, *Observatie- en participatiestage*, *Kunstagogisch en –didactisch onderzoek*) studenten naar deze eindcompetenties toe geleid. Initieel vertrekkend vanuit een eenvoudig kader neemt de complexiteit van competenties en settings toe via concentrische opbouw, tot finaal alle criteria van de rollen uit het profiel zichtbaar zijn. Dit biedt voor studenten een duidelijk kader dat doorheen de hele opleiding inzicht, structuur en samenhang biedt ten aanzien van de eindcompetenties waarnaar wordt toegewerkt en hoe deze zich ten opzichte van elkaar verhouden.

4.2. Logboek proces

De voorbereiding op de accreditatie werd opgezet als een breed gedragen, systematisch en actiegericht proces. Het team koos ervoor om niet enkel eindproducten te ontwikkelen, maar ook het volledige traject van overleg, samenwerking en bijsturing zorgvuldig te documenteren. Het logboek (zie bijlage 1) toont stap voor stap hoe de opleiding heeft gewerkt aan de verbeterpunten uit het vorige accreditatierapport en hoe de kwaliteitscultuur zich verder heeft verdiept.

De rode draad doorheen dit proces was het versterken van het profiel van de kunstenaar-educator, ingebed in drie leerlijnen (onderwijs, onderzoek en kunstagogiek) en geconcretiseerd in vijf rollen (kunsteducator, onderzoeker, organisator, communicator, samenwerker). Dit profiel functioneerde als toetssteen voor alle werkgroepen en beslissingen.

Fase 1 - Analyse en structurering (2023)

Na ontvangst van het beoordelingsrapport met beperkte geldigheidsduur richtte de opleidingscommissie twee werkgroepen op, één voor stage en één voor masterproef. Deze werkgroepen richtten zich actief op de respectievelijke verbeterpunten. Per werkgroep werd een plan

van aanpak opgesteld. Afgevaardigden van beide werkgroepen vormden samen een kernteam dat de stand van zaken en de samenhang van het geheel bewaakte.

Fase 2: Ontwikkeling en eerste implementatie (2023–2024)

In deze fase werd prioritair ingezet op de masterproef: een eerste rubric werd ontwikkeld en getest in de jury's (juni 2024). Parallel werd het kader Educatief onderzoek in de kunsten (EdOK) gepubliceerd en vertaald naar richtlijnen voor de opleiding. Het onderzoeksmodel waarin academisch, praktijkgebonden en artistiek onderzoek geïntegreerd worden, werd verder uitgewerkt als kader voor de masterproef.

Daarnaast werden de Tabel Opleidingsprogramma en de routeplanner geconcretiseerd. Prof. dr. Valcke werd betrokken als *critical friend* om de opleiding te begeleiden. Tegelijkertijd werd de samenhang tussen de opleidingsonderdelen versterkt. In het actieplan werden de verbeterpunten expliciet verankerd.

Fase 3: Verankering in programma en evaluatie (2024–2025)

In deze fase werden de antwoorden op de verbeterpunten structureel ingebouwd. De rubrics voor masterproef en stage werden verfijnd en verder geïmplementeerd, waarbij het rollenmodel expliciet werd gekoppeld aan de competenties. Eerste testen van de nieuwe evaluatievormen werden uitgevoerd. De resultaten stemden positief overeen met de verwachtingen: van elke student werd een volledig ingevulde rubric verzameld en geanalyseerd. Deze fase vormde de basis voor verdere optimalisatie, implementatie en validering.

De opleidingscommissie keurde gerichte programmawijzigingen goed: het nieuwe opleidingsonderdeel Kunsteducatieve contexten en de hervormingen voor de stages (Observatie- en participatiestage en Doestage). Externe feedback bevestigde de sterkte van deze aanpak en wees op verdere verfijningsmogelijkheden.

Fase 4: Consolidatie en implementatie (najaar 2025)

In juni 2025 werd de nieuwe werkwijze positief onthaald in de opleidingscommissie. Feedback op de rubrics en de inhoud van het ZER-rapport werd besproken. De bemoedigende resultaten van de uitstroombevragingen bevestigden de meerwaarde van deze vernieuwingen.

In september 2025, bij de start van het nieuwe academiejaar, volgde de integrale en brede implementatie van de nieuwe structuren en instrumenten, na volledige gedragenheid door het team via een plenaire vergadering. Aanvullend werd een resonantiecommissie georganiseerd om werkveldadvies te capteren. Voorlopig werden de vernieuwingen gepresenteerd en positief onthaald. Om deze wisselwerking structureel te verankeren, komt de resonantiecommissie voortaan tweemaal per jaar samen. Dit zal in de toekomst een belangrijke bron van informatie zijn ten aanzien van verdere optimalisaties.

In oktober werden op de opleidingscommissie de verder verfijnde rubrics gepresenteerd en de methode voor structurele verankering van VKS-niveau 7 geëxpliciteerd. De stand van zaken van het ZER werd gepresenteerd en de accreditatie voorbereid. Eind oktober vond een vooroverleg met de NVAO plaats, waarbij de insteek van de commissie (focus op de verbeterpunten), de timing voor indiening van het ZER-rapport en het locatiebezoek werden besproken. Dit werd in november door de opleidingscommissie goedgekeurd.

De finale versie van het ZER-rapport werd medio november bezorgd aan het gehele team om laatste feedback te capteren en eventuele aanpassingen door te voeren. Het rapport wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de opleidingscommissie van 3 december 2025.

5. Verankering van de vernieuwingen binnen de opleiding

De vernieuwingen zijn niet louter ingrepen op documentniveau, maar structurele keuzes die het dagelijkse onderwijs, de begeleiding en de evaluatie sturen. Ze borgen de samenhang tussen het opleidingsprofiel van de kunstenaar-educator, de drie leerlijnen (Onderwijs, Onderzoek, Kunstagogiek) en het uniforme evaluatiekader met beschrijvende rubrics, en maken de kwaliteitscyclus zichtbaar en toetsbaar. De verankering steunt op twee pijlers: heldere, consequente communicatie en een robuuste kwaliteitszorg met aantoonbare opvolging en bijsturing.

5.1. Communicatie

De opleiding hanteert een compacte, betrouwbare kennisbasis voor medewerkers en een transparante leer- en feedbackomgeving voor studenten.

Communicatie met docenten

Alle kerninformatie, afspraken, sjablonen en inspirerende voorbeelden staan gebundeld op een [interne website](#). Deze site fungeert als single source of truth voor nieuwe en ervaren collega's, zodat terminologie, procedures en formats consequent worden gebruikt over afstudeerrichtingen heen. De opzet ondersteunt een uniforme implementatie van het rollenmodel en de rubrics in onderwijs en evaluatie, en versnelt de onboarding van nieuwe collega's. Daarnaast zijn alle verslagen van overlegorganen te raadplegen via een gedeeld Teams-kanaal.

Communicatie met studenten

De communicatie met studenten verloopt via de elektronische leeromgeving Chamilo. Voor stage en masterproef zijn duidelijke en uniforme leerpaden opgesteld. Daarin worden leerdoelen, opdrachten, werkvormen en evaluaties rechtstreeks verbonden met de vijf rollen van de kunstenaar-educator. Zo krijgt elke student één helder traject waarin groei zichtbaar wordt en waarin iedereen met dezelfde informatie en verwachtingen werkt.

Leerpaden als integratief instrument

Om tegemoet te komen aan de aanbeveling van de commissie om de praktijk van het portfolio te optimaliseren, werd het leerpad uniform over de EDUMA's heen ontwikkeld voor zowel de observatie- en participatiestage, de doestage als de masterproef.

In deze leerpaden kunnen studenten bewijsstukken opladen in verschillende vormen: tekst, foto's, audio of video. Dat laat hen toe om hun ontwikkeling op een authentieke en flexibele manier te documenteren. Docenten geven feedback in dezelfde omgeving, waardoor feedback, reflecties en bewijsstukken samenkomen in één overzichtelijke workflow. Dit zorgt voor een gesloten feedbacklus: alle betrokkenen werken met dezelfde rubrics en criteria, wat eigenaarschap en voorspelbaarheid versterkt.

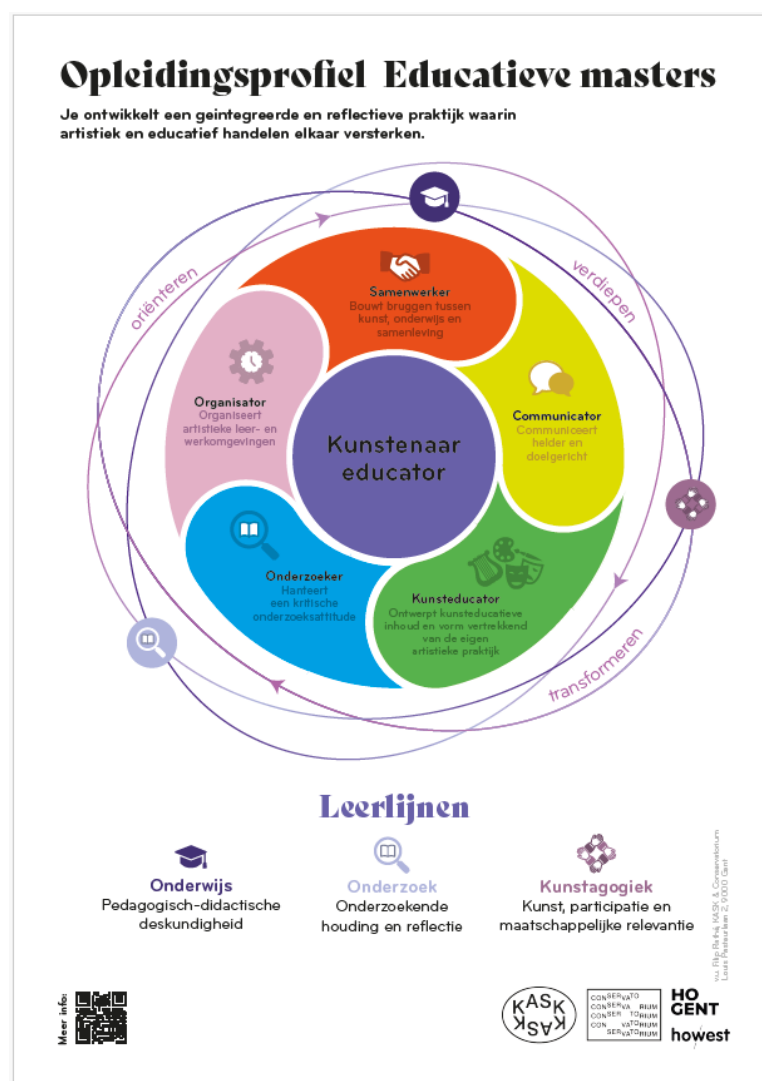
Naast het materiaal dat de student uploadt, bevat het leerpad ook alle relevante ondersteunende documenten: richtlijnen, sjablonen, voorbeelden en feedbackverslagen van mentoren en vakdidactici. Zo fungeert het leerpad tegelijk als informatiebron en als procesinstrument waarin voorbereiding, uitvoering, reflectie en beoordeling naadloos samenkomen.

Door deze consistente en geïntegreerde werkwijze krijgt de student een duidelijke structuur én voldoende autonomie om zijn eigen leerproces te sturen. Het leerpad maakt de weg naar het behalen van de eindcompetenties overzichtelijk, ondersteunt actief eigenaarschap en bevordert een transparante dialoog tussen student, docent en werkveld.

Externe communicatie

- Website KASK & Conservatorium
- **Flyer**

Er werd een flyer ontwikkeld die het opleidingsprofiel van de kunstenaar-educator, de drie leerlijnen en de methodische oriëntatiepunten waarbinnen de kunstenaar-educator zich beweegt bij het doorlopen van de opleiding helder weergeeft voor (toekomstige) studenten. Bij het scannen van de QR-code komen ze terecht op de website van KASK & Conservatorium.

Figuur 4: Flyer opleidingsprofiel

5.2. Kwaliteitszorg

Instellingsbreed kwaliteitskader

HOGENT bewaakt de onderwijskwaliteit van haar opleidingen op basis van een instellingseigen regie. Het fundament van deze regie is de PDCA-cyclus op opleidingsniveau. De regie stimuleert proactiviteit, planmatig beslissen en voortdurende verbetering van de opleidingskwaliteit en, in het geval van het evaluatiebeleid, van de kwaliteit van de evaluatie.

Op de [publieke site van HOGENT](#) wordt een overzicht gegeven van de opleidingen met onder meer de gehanteerde regie van de kwaliteitszorg en een link naar de visitatierapporten van de verschillende opleidingen aan HOGENT, alsook de uitgereikte borgingsbesluiten. Intern werkt HOGENT met een [opleidingsportfolio](#). Deze bevat informatie over de verschillende kwaliteitszorginstrumenten en de kwaliteit van de opleiding (bevragingen, vergaderingen opleidingscommissies, visitaties, balansmomenten, resonantiecommissies, actieplannen, etc.) en is toegankelijk voor alle studenten en personeel van HOGENT. Op deze site heeft de EDUMA MUP en AKBK een [eigen opleidingsportfolio](#). Op het [intranet van KASK & Conservatorium](#) wordt de regie van de eigen kwaliteitszorg verder toegelicht.

Datagebaseerde monitoring als fundament

Binnen KASK & Conservatorium wordt kwaliteitsontwikkeling ondersteund door een breed pakket aan datagebaseerde instrumenten. Via gerichte stakeholderbevragingen, die systematisch besproken worden in de opleidingscommissie, krijgt de opleiding zicht op de ervaringen en verwachtingen van studenten, alumni en het werkveld. Daarnaast biedt het business-intelligence-dashboard inzicht in kerncijfers zoals studierendement, gemiddelde studieduur en het aantal studiestakers. Examenresultaten kunnen er gedetailleerd worden geanalyseerd, waardoor docenten onderbouwde inzichten verwerven in de effectiviteit en betrouwbaarheid van hun evaluatiepraktijk.

Strategisch kader en actieplan: motor voor continue verbetering

Binnen HOGENT vormt het strategisch plan het overkoepelende kader voor kwaliteitsontwikkeling. Elk departement verduidelijkt in een tweejaarlijks convenant hoe het bijdraagt aan deze doelstellingen. Voor de opleidingen is het tweejaarlijkse actieplan het concrete instrument waarin doelen, acties, timing en verantwoordelijkheden worden vastgelegd en opgevolgd.

Bevindingen monden uit in concrete acties met timing en eigenaarschap binnen het tweejaarlijkse actieplan. Dat plan wordt schoolbreed afgestemd in de Onderwijsraad van KASK & Conservatorium en periodiek opgevolgd in de OC, zodat besluiten en effecten zichtbaar blijven doorheen de PDCA-cyclus. Elke 6 maanden worden ze besproken in de opleidingscommissie. De opleidingscommissievoorzitter rapporteert elke twee jaar aan de Raad van de school of arts de aandachtspunten van de opleiding en hoe deze worden geadresseerd. Via een jaarlijkse reflectiedag met alle betrokken lesgevers en vertegenwoordigers van studenten willen we de duurzaamheid van de verandering garanderen alsook een bredere, meer generieke reflectie op het geheel behouden.

Opleidingsspecifieke kwaliteitsinstrumenten

De EDUMA's versterken hun kwaliteitszorg met een aantal opleidingsspecifieke instrumenten die de samenhang, transparantie en betrouwbaarheid van het curriculum borgen.

- **Tabel opleidingsprogramma**

Een eerste belangrijk instrument is de Tabel Opleidingsprogramma (TOP). Deze tabel bewaakt de opbouw en spreiding van alle evaluatievormen in de opleiding en koppelt elke evaluatie expliciet aan de relevante leerresultaten. Hierdoor blijft de samenhang tussen curriculum en evaluatie helder en wordt tegelijk de validiteit en betrouwbaarheid van het evaluatiebeleid ondersteund.

- **ECTS-fiches**

De ECTS-fiches vervullen een centrale rol in de kwaliteitszorg. Ze bieden studenten een uniform en helder overzicht van doelstellingen, leerinhouden, onderwijs- en evaluatieactiviteiten en studiemateriaal, en vormen een cruciaal communicatiemiddel binnen de opleiding. De fiches functioneren bovendien als formeel toetsingskader om na te gaan of evaluatiepraktijken in overeenstemming zijn met de gecommuniceerde verwachtingen.

- **Professionalisering en systematische feedback**

Om de validiteit en betrouwbaarheid van nieuwe evaluatievormen verder te versterken, onderzoekt de Onderwijsraad de mogelijkheid om een traject op te zetten gericht op gezamenlijke professionalisering, onder meer via intervisies, rubricanalyses, peer review en externe toetsing. Parallel daaraan heeft de opleiding een interdisciplinaire werkgroep opgericht die feedback van studenten systematisch inzamelt, interpreteert en terugkoppelt. Deze werkgroep volgt nauwgezet op hoe nieuwe documenten – zoals rubrics, sjablonen, instructies en handleidingen – worden gebruikt en ervaren. De bevindingen worden in de opleidingscommissie besproken en rechtstreeks vertaald naar acties binnen het tweejaarlijkse actieplan.

- **Monitoring van vernieuwingen**

De implementatie van de curriculumvernieuwingen en de borging van VKS-niveau 7 worden nauwgezet opgevolgd. De opleiding zet in op gerichte studentenbevragingen, docentenoverleg en focusgroepen, aangevuld met opleidingsonderdeel-bevragingen en intervisies.

Daarnaast worden gerichte acties ingezet die verankerd zijn in het actieplan. Het instrument voor niveaubepaling wordt blijvend ingezet als toetsingskader voor evaluatie en rubrics. Docenten voeren op regelmatige basis een selfreview uit van hun evaluatiepraktijk per opleidingsonderdeel, en rubricresultaten worden geanalyseerd en besproken in de opleidingscommissie. Jaarlijks worden afstuderende studenten bevraagd over de mate waarin zij zich voorbereid voelen op het werkveld en in welke mate zij de doelstellingen van de opleiding bereikt hebben. Deze data vormen, samen met de inzichten uit overlegmomenten en intervisies, een structurele bron voor verdere verfijning van het evaluatiebeleid en de borging van kwaliteitsvolle beoordeling op VKS-niveau 7.

Overlegstructuren en resonantie met het werkveld

De overlegarchitectuur is helder: de OC bewaakt voortgang en agendeert kwaliteitsbevindingen en docenten stemmen opdrachten, feedback en rubric-interpretaties af in overlegmomenten (plenair of in relevante setting). Veel docenten van de EDUMA's zijn deeltijds aan de slag in het werkveld, wat een voortdurende afstemming tussen opleiding en werkveld bevordert. Daarnaast worden externe juryleden betrokken bij de evaluaties als bijkomende kwaliteitscheck en link met het werkveld.

Bovendien levert de resonantiecommissie werkveldadvies over profiel, evaluatiekaders en beoogd eindniveau en komt ze op regelmatige basis samen. In het voorjaar van 2026 zal feedback ten aanzien van de ingevoerde vernieuwingen opnieuw actief bevraagd worden bij externe stakeholders. Nadien zullen ze integraal deel uitmaken van de klassieke borgingscyclus (IKZ) van de instelling.

Externe kwaliteitsborging

Binnen de regie Kwaliteitszorg doet KASK & Conservatorium voor haar externe toets (peer-to-peer) beroep op internationale revieworganisaties. In geval van accreditatie zullen de EDUMA's in een zesjaarlijkse cyclus reviews krijgen van Nederlandstalige revieworganisaties die erkend zijn door de NVAO. De resultaten van deze externe reviews en de acties die daaraan worden gekoppeld, worden besproken op de Raad van de school of arts en op het Bestuurscollege i.f.v. het toekennen van een borgingsbesluit. Ze vormen mee input voor het actieplan van de opleiding.

6. Opportuniteiten en aandachtspunten

6.1. Serendipiteit: van bijsturing naar versterking

Het traject dat werd opgestart naar aanleiding van de geformuleerde verbeterpunten heeft geleid tot gerichte bijsturingen, maar vooral ook tot onverwachte versterkingen binnen de opleiding. Waar de initiële focus lag op het beantwoorden van de aanbevelingen van de accreditatiecommissie, groeide dit proces uit tot een bredere oefening in kwaliteitsversterking, gedragen door het hele team.

De opleiding heeft daarbij expliciet ingezet op continuïteit: gerealiseerde verbeteringen worden niet gezien als eindpunt, maar als fundament voor verdere verankering. Het resultaat is een sterker gedeelde visie, meer interne samenhang en een duidelijker geprofileerde kunstenaar-educator die in alle opleidingsonderdelen herkenbaar aanwezig is.

6.2. Opportuniteiten tijdens dit werkproces

Het verbetertraject genereerde een brede kwaliteitsimpuls. Door het proces participatief, iteratief en opleidingsbreed te organiseren, ontstonden opportuniteiten die hebben geleid tot een sterker curriculum, een helderder evaluatiekader en een nauwere dialoog met studenten, docenten en het werkveld.

- **Versterking van teamwerking**

Het volledige proces werd bottom-up opgebouwd, met actieve betrokkenheid van docenten bij het ontwerpen van beoordelingskaders, leerpaden en rubrics. Deze gedeelde cultuur van eigenaarschap heeft geleid tot een meer consistente visie op leren, begeleiden en evalueren, en tot een sterkere verbondenheid, teamspirit en gevoel van betrokkenheid binnen de werking van de opleiding.

- **Uitbouw van een transparant en consistent evaluatieproces**

De ontwikkeling van rubrics voor de stages en de masterproef fungeerde als hefboom voor een herkenbaar evaluatiekader doorheen de opleiding.

Het opleidingsprofiel – gedragen door de drie leerlijnen, de drie methodische oriëntatiepunten van de onderzoekscyclus – werd ingezet als referentiepunt om de opleidingsonderdelen kritisch te analyseren.

Een eerste concrete stap was de herziening van de ECTS-fiches. Door leerdoelen, werkvormen en evaluaties expliciet te aligneren is voor studenten een herkenbare logica ontstaan: voorspelbare opbouw, transparante taal en duidelijke verwachtingen. Deze basis maakt verdere verfijning in de komende jaren mogelijk en vormt een solide aanzet tot een duurzaam, opleidingsbreed kwaliteitskader.

- **Versterken van communicatie en informatiebeheer**

De opleiding heeft belangrijke stappen gezet in het stroomlijnen van communicatie en het centraliseren van informatie. Via de interne website, de leerpaden en gestandaardiseerde formats zijn afspraken, richtlijnen en documenten beter toegankelijk en eenduidig geworden. Deze digitale transparantie vermindert ruis, verhoogt consistentie tussen de domeinen en bevordert een cultuur van openheid, betrokkenheid en samenwerking.

- **Verankering van kunstenaarschap binnen het educatieve profiel**

Binnen het initiële traject werd een bewuste keuze gemaakt om de artistieke praktijk en het kunstenaarschap van studenten centraal te blijven zetten. De dialoog met de domeinopleidingen — versterkt door de aanwezigheid van de opleidingsvoorzitters van de domeinopleidingen in de opleidingscommissie van de EDUMA's — heeft geleid tot een nauwere inhoudelijke afstemming. Project- en praktijkweken, gezamenlijke onderwijsinitiatieven en een open debat over toekomstige mogelijkheden versterken de integratie tussen artistieke en educatieve vorming.

- **Groepsgerichte en interdisciplinaire werkvormen**

De opleiding investeert bewust in samen leren en samenwerken als essentieel onderdeel van het leerproces. Werkvormen zoals intervisie, peerfeedback, teamteaching en co-teaching versterken de interdependentie tussen studenten en bevorderen een actief leerklimaat waarin ervaringen, perspectieven en praktijken worden gedeeld.

Zowel in de masterproef als in de stage voor de participatieve kunstpraktijken wordt samenwerking gestimuleerd. Studenten krijgen waar mogelijk de ruimte om in duo's of kleine groepen te werken, wat niet alleen de inhoudelijke diepgang maar ook de professionaliserende waarde van het leerproces verhoogt. Daarnaast worden kansen tot samenwerking tussen domeinen actief benut, onder andere via de domeinoverschrijdende vakdidactiek.

6.3. Krachtlijnen en ontwikkelpotentieel

KASK & Conservatorium ziet voor de EDUMA's een aantal krachtlijnen die het instituut bewust wil koesteren en verder ontwikkelen. De voorbije jaren is een stevig fundament gelegd; de volgende fase focust op verdiepen, verbinden en verankeren.

- **Naar een verder geïntegreerd curriculum**

De opleidingen bouwen voort op het sterke fundament dat de voorbije jaren werd gelegd. Het programma is intussen duidelijk gestructureerd rond drie leerlijnen en vijf professionele rollen, die samen het inhoudelijke raamwerk vormen en de verbinding tussen opleidingsonderdelen zichtbaar maken. Deze structuur biedt studenten houvast in de ontwikkeling van hun identiteit als kunstenaar-educator.

In de afgelopen periode zijn diverse onderdelen herpositioneerd, zijn leerdoelen aangescherpt en zijn de verbanden tussen opleidingsonderdelen en trajecten explicieter gemaakt. De volgende cyclus focust op consolidatie en verfijning: de samenhang nog duidelijker zichtbaar maken, DLR's en OLR's consequent verbinden met de rollen van de kunstenaar-educator, en de opbouw in complexiteit in zowel het initiële als het verkorte traject blijven bewaken. Zo groeit het curriculum verder uit tot één geïntegreerd geheel waarin studenten een helder, logisch en toekomstgericht leertraject doorlopen.

- **De kracht van diversiteit en samenwerking tussen domeinen**

De samenwerking tussen docenten uit de domeinen is de voorbije jaren merkbaar versterkt, wat de kwaliteit, samenhang en interdisciplinariteit van het geheel ten goede komt. De diversiteit aan artistieke disciplines in KASK & Conservatorium is een unieke meerwaarde. De EDUMA's vertrekken vanuit een gedeelde kern en visie, en benutten de rijkdom van de

verschillende domeinen. Deze diversiteit verruimt het perspectief op kunsteducatie en stimuleert kruisbestuiving.

We blijven de samenwerking tussen domeinen intensiveren via gezamenlijke leermomenten en het expliciet delen van expertise in verschillende opleidingsonderdelen van het programma. Variatie tussen domeinen blijft natuurlijk mogelijk, maar is steeds inhoudelijk gemotiveerd en voor studenten en docenten transparant gemaakt.

- **Participatieve kunstpraktijken als DNA van de opleiding**

Participatieve kunstpraktijken vormen sinds de oorsprong van de opleidingen een wezenlijk deel van hun DNA. Ze verankeren het kunstenaarschap in de samenleving en versterken het maatschappelijk engagement van studenten. Via opleidingsonderdelen zoals Kunstagogiek in participatieve kunstpraktijken, de Doestage en de Masterproef leren studenten niet enkel lesgeven, maar ook kunst creëren in dialoog met anderen. Dit leidt tot afgestudeerden die functioneren als breed inzetbare kunstenaar-educatoren, met voeling voor maatschappelijke contexten en inzicht in de diverse manieren waarop kunst betekenisvol kan zijn.

- **Een sterke praktijkgerichte focus**

De opleiding onderscheidt zich door intens leren in authentieke contexten, een essentieel onderdeel van haar identiteit. In de vakdidactieken wordt de praktijkgerichtheid versterkt door aandacht voor de eigenheid van elke artistieke discipline, zodat studenten hun pedagogisch handelen steeds kunnen verbinden met hun artistieke praktijk. Ervaringsgericht werken via de concentrische opbouw van stages — van observatie, over participatie, naar zelfstandig handelen in de doestage — biedt studenten een geleidelijke groei in verantwoordelijkheid en complexiteit. Deze stimulans tot zelfregulerend leren wordt ondersteund door een authentieke pedagogische relatie, coachende begeleiding, structurele reflectiemomenten en een nauwe samenwerking met het werkveld.

De komende periode focust de opleiding op het verder verduidelijken en afbakenen van rollen binnen het begeleidingsteam, het kalibreren van rubrics en het versterken van transparante communicatie over verwachtingen en feedbackmomenten. Tegelijk wordt de ondersteuning van vakmentoren in scholen en academies verder uitgebouwd, onder meer via gerichte vormings- en afstemmingsmomenten. Op deze wijze blijft het praktijkleren voor alle studenten consistent, kwaliteitsvol en goed ingebed in de professionele context.

- **Duurzame relatie met het werkveld**

De wisselwerking tussen opleiding en praktijk is een blijvende prioriteit. We blijven investeren in structurele afstemming met het kunsteducatieve werkveld, onder meer via resonantiecommissies, gezamenlijke projecten en optimalisatie van evaluatie-instrumenten. Deze samenwerking borgt actuele werkveldrelevantie.

Deze krachtlijnen worden breed gedragen door studenten, docenten, alumni en werkveldpartners. Ze vormen de kern van de identiteit en kwaliteit van de educatieve masteropleidingen in de kunsten en blijven richtinggevend voor hun verdere ontwikkeling.

6.4. Structurele aandachtspunten voor duurzame kwaliteitsontwikkeling

De inhoudelijke krachtlijnen van de opleiding staan stevig verankerd. De volgende fase vraagt om een duurzame borging van kwaliteit via robuuste randvoorwaarden: duidelijke afspraken, gedragen processen, heldere communicatie en een realistische inbedding van middelen en werkdruk.

De onderstaande prioriteiten bouwen rechtstreeks voort op de aanbevelingen uit de vorige visitatie, de reflecties binnen de opleidingscommissie, de adviezen van de resonantiecommissie en de signalen uit studentenbevragingen. Ze zijn bovendien geconcretiseerd in een geactualiseerd [actieplan voor de periode 2026–2028](#), dat werd goedgekeurd door de opleidingscommissie en ter bekrachtiging wordt voorgelegd aan de Raad van de School of Arts. Dit actieplan fungeert als operationeel kader voor verdere implementatie en opvolging van de kwaliteitsontwikkeling.

Ter ondersteuning van dit proces werd begin januari 2026 een bijkomende studentenbevraging uitgestuurd. De gehanteerde [vragenlijst](#) sluit inhoudelijk aan bij de aandachtspunten uit de vorige visitatie en bij de prioriteiten van het actieplan 2026–2028. De bevraging fungeert als een aanvullend diagnostisch instrument om signalen uit eerdere uitstroombevragingen en overlegmomenten verder te verdiepen en te objectiveren.

- **Theorie, praktijk en onderzoek sterker aligneren en faseren**

Uit de uitstroombevraging en de resonantiecommissie blijkt dat studenten soms een afstand ervaren tussen theorie en praktijk, en dat verwachtingen rond onderzoeksvaardigheden niet altijd even helder of consistent gecommuniceerd worden. Werkveldpartners vragen op hun beurt een transparante opbouw van competenties en inzicht in gemaakte didactische keuzes. In dit kader maakte een docent uit de opleiding een analyse van de synergieën tussen UGent-opleidingsonderdelen (*Krachtige leeromgevingen*, *Klasmanagement & reflectie*), de EDUMA's van KASK & Conservatorium en het Departement Lerarenopleiding van HOGENT. Deze studie brengt overlappen en lacunes in kaart en ondersteunt de geplande herpositionering van Krachtige leeromgevingen. De actualisatie van de samenwerkingsovereenkomst is hierbij een aandachtspunt dat momenteel in de opleidingscommissie wordt besproken.

Parallel hieraan blijft de opleiding investeren in een transparante en herkenbare opleidingsstructuur over alle domeinen heen. Deze helderheid versterkt de samenhang van het curriculum, maakt verwachtingen voor studenten voorspelbaar en faciliteert een gedeeld referentiekader voor docenten en werkveldpartners. Hierbij blijft er aandacht voor de domeinspecifieke eigenheid, terwijl de structuur voor alle betrokkenen helder en consistent blijft.

- **Masterproef als werkveld-gedreven kennishefboom**

De masterproef blijft het sluitstuk van de opleiding, maar groeit verder uit tot een hefboom voor praktijkgebonden onderzoek en kennisdeling. Door onderzoeksvragen te clusteren in [onderzoekslijnen](#) en expliciet te koppelen aan de noden van scholen, academies en sociaal-artistieke organisaties, ontstaat een win-win tussen opleiding en werkveld. De masterproef capteert niet alleen een academische onderbouwing, maar vormt ook een bron van innovatie en reflectie binnen het kunsteducatieve veld.

- **Werkdrukmanagement bij studenten en docenten**

Duurzame kwaliteit vraagt een realistische balans tussen ambitie en haalbaarheid, zowel voor studenten als voor het docententeam. Uit de uitstroombevraging blijkt dat vooral de combinatie van stage, masterproef en ondersteunende opleidingsonderdelen als intens kan worden ervaren. Ook docenten gaven in de opleidingscommissie aan dat een voorspelbare en evenwichtige taakverdeling essentieel is om kwaliteitsvolle begeleiding te blijven garanderen.

Voor studenten bewaakt de opleiding het evenwicht door een concentrische opbouw van praktijkleren en een betere afstemming van deadlines binnen en tussen leerlijnen. Door de samenhang tussen opleidingsonderdelen te structureren, wordt de studiebelasting transparanter en beter voorspelbaar. Hierbij vraagt de specifieke situatie van LIO-studenten bijzondere aandacht, omdat zij opleiding en werkcontext combineren en dus nood hebben aan duidelijke verwachtingen en tijdige communicatie.

Voor docenten wordt de werkdruk beheerst via het pakketmodel, dat toelaat begeleidingstaken flexibel te verdelen op basis van expertise, beschikbaarheid en studentenaantallen. Dankzij de drie gedefinieerde rollen — coach observatie- en participatiestage, stagebegeleider doestage en mentor masterproef — worden verantwoordelijkheden helder afgebakend en kan de inzet beter gepland worden binnen het jaarrooster. Dit model vermindert versnippering, stimuleert continuïteit in begeleiding en maakt een meer evenwichtige verdeling mogelijk.

Met deze structurele aandachtspunten bouwt de opleiding verder aan een curriculum dat inhoudelijk samenhangend, werkveldgericht en toekomstbestendig is. Door theorie, praktijk en onderzoek nauwer te verbinden, de masterproef strategisch te verankeren, de studeerbaarheid en taakverdeling te bewaken, interdisciplinaire samenwerking te stimuleren en internationalisering betekenisvol te integreren, versterken de EDUMA's stap voor stap hun opleidingsprofiel én maatschappelijke meerwaarde als opleider van de kunstenaar-educator van morgen.

7. Slotbeschouwing

Met dit zelfevaluatie en -reflectierapport tonen de EDUMA's hoe zij tussen 2023 en 2025 een brede, gedragen en structureel ingebedde kwaliteitsversterking hebben gerealiseerd. Vertrekkend van de twee verbeterpunten uit het NVAO-rapport — de academische onderbouwing van de masterproef en het ontwikkelen van uniforme en transparante beoordelingsdocumenten voor stage en masterproef — heeft de opleiding een grondige en gezamenlijke transformatie doorgemaakt die vandaag zichtbaar is in elk onderdeel van het curriculum, het evaluatiebeleid en de kwaliteitszorg. De opleiding heeft dit traject benut om niet enkel te remediëren, maar om te herdenken hoe het profiel van de kunstenaar-educator en het evaluatiekader elkaar versterken binnen één coherent geheel.

Centraal in deze vernieuwing staat het profiel van de kunstenaar-educator, uitgewerkt in drie leerlijnen (onderwijs, onderzoek en kunstagogiek) en geconcretiseerd in vijf rollen. Het vertaalt de abstracte leerresultaten naar observeerbare en zinvolle gehelen die bovendien ook de brug maken naar de beroepspraktijk. Dit profiel vormt het fundament van de opleiding: een gedeeld begrippenkader dat leeruitkomsten, onderwijsactiviteiten en evaluatie-instrumenten met elkaar verbindt.

De academische onderbouwing (VKS-niveau 7) van de masterproef werd verder versterkt. Met de ontwikkeling van het kader *Educatief Onderzoek in de Kunsten (EdOK)* werd een heldere methodologische basis gelegd. EdOK positioneert de masterproef op het kruispunt van artistieke, educatieve en praktijkgebonden onderzoekspraktijken, en vertaalt het onderzoeksproces naar drie methodische oriëntatiepunten: oriënteren, verdiepen en transformeren. Deze driedeling maakt het academisch karakter van het onderzoek zichtbaar en navolgbaar, terwijl de artistieke eigenheid behouden blijft. De masterproef en de stage worden zo het culminatiepunt van de drie leerlijnen – onderwijs, onderzoek en kunstagogiek – waarin studenten aantonen dat ze op masterniveau kennis genereren, theoretische kaders verbinden aan artistieke en educatieve praktijken, en vanuit een onderzoekende houding bijdragen aan de ontwikkeling van het veld.

De opleiding heeft de voorbije jaren bovendien sterk geïnvesteerd in de uitbouw van een robuust evaluatiekader, gebaseerd op o.a. constructive alignment, het evaluatiebeleid van HOGENT en de inspiratiegids Evaluatie en Feedback van het KASK & Conservatorium. Door te kiezen voor een rubric als evaluatietool voor stage en masterproef, wordt geëxpliciteerd welke beheersingsniveaus studenten moeten bereiken en op welke manier ze kunnen groeien. De rubric versterkt niet alleen de betrouwbaarheid van de evaluatie, maar fungeert ook als krachtige leer- en reflectietool die eigenaarschap bij studenten bevordert. De introductie van het leerpad en de rubric garanderen een uniforme en valide beoordeling over beide opleidingen heen en maken transparante communicatie en evaluatie mogelijk.

Deze inhoudelijke en procesmatige vernieuwingen worden gedragen door een sterke kwaliteitscultuur. Door de systematische inzet van overlegstructuren (werkgroepen, opleidingscommissie, kernteam), regelmatige analyses en remediëring van verbeterpunten (actieplan 26-28), structurele participatie van studenten (opleidingscommissie) en een continue dialoog met het werkveld (resonantiecommissie) blijft de opleiding vinger aan de pols houden en duurzaam bijsturen waar nodig.

Tot slot heeft dit traject geleid tot een bredere versterking van het programma als geheel: een helder opleidingsprofiel, een uitgebalanceerde opbouw van complexiteit, een duidelijkere roldefinitie binnen het begeleidingsteam, een versterkte masterproefstructuur en een stageaanpak die verantwoordelijkheid, autonomie en professionele maturiteit gradueel ontwikkelt. Deze verbeteringen zijn niet louter een reactie op de aanbevelingen van de commissie; ze tonen dat de opleiding een

toekomstbestendig kader heeft ontwikkeld dat haar positioneert als een sterke opleider van kunstenaars-educatoren die functioneren op masterniveau en die voorbereid zijn op een divers en evoluerend werkveld.

De EDUMA's staan vandaag met vertrouwen in hun traject. De gerealiseerde vernieuwingen zijn structureel ingebouwd, breed gedragen en ingebed in een kwaliteitscultuur die de verdere ontwikkeling van de opleiding duurzaam ondersteunt. Tegelijk erkent de opleiding dat deze kwaliteitsontwikkeling een voortdurend proces is. In de komende jaren ligt de focus op consolidatie en verfijning: verdere kalibratie van rubrics, versterking van mentorschap en intervisie, en blijvende afstemming tussen de artistieke domeinen. Ook blijven werkdruk, communicatie en haalbaarheid belangrijke aandachtspunten, zowel voor studenten als voor docenten. Door een evenwichtige taakverdeling, duidelijke structuren en afgestemde deadlines wordt er gestreefd naar uniformiteit, studeerbaarheid en kwaliteitsvolle begeleiding. Ook internationalisering krijgt een betekenisvolle invulling via relevante en haalbare uitwisselingen.

De EDUMA's hebben zich in dit traject ontwikkeld tot een lerende organisatie met een uitgesproken kwaliteitscultuur. De opleidingen tonen aan dat artistieke eigenheid, academische diepgang en pedagogische professionalisering elkaar niet uitsluiten, maar versterken. Vanuit deze stevige basis wordt met vertrouwen en ambitie naar de toekomst gekeken: als opleider van de kunstenaar-educator die met visie, vakmanschap en maatschappelijke betrokkenheid het verschil maakt in kunst en onderwijs.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Logboek

Datum	Overleg / actie	Thema / werven	Kernbeslissingen	Output
02/06/2023	OC EDU	Accreditatie – ontwerp NVAO-rapport	Bespreking en analyse van ontwerp rapport NVAO. Verbeterpunten vastgelegd: academische onderbouwing masterproef en uniforme evaluatie stage/MP.	Verslag OC
26/06/2023	OC EDU	Start werkgroepen	Oprichting werkgroep masterproef en werkgroep stage. Onderzoeksmodel (academisch, praktijkgebonden, artistiek) verder uitgewerkt.	Verslag OC
23/11/2023	OC EDU	Actieplan 2024–2026	Verbeterpunten verankerd in actieplan.	Verslag OC Actieplan 2024-2026
26/01/2024	Kernteam + prof Valcke	Professionaliseringstraject	Start spoorboekje (stage & masterproef) en competentiematrix. Designcyclus afgesproken; studenten worden actief betrokken.	Verslag kernteam
07/05/2024	OC EDU	Structuur & instrumenten	Introductie TOP/TOC, routeplanner, competentiematrix en leerpad.	Verslag OC
Juni 2024	Pilot masterproef	Evaluatie masterproef	Eerste rubric masterproef getest in jury's.	Pilot rubric
28/05/2024	Kernteam + prof Valcke	Logboek & routeplanner	Stand van zaken spoorboekje, evaluatieformulieren stage/MP, competentiematrix en routeplanner. Logboek als bewijsvoering bevestigd.	Verslag kernteam
17/12/2024	Kernteam	Programmawijzigingen	Vorbereiding nieuwe opleidingsonderdelen en eerste versie stagerubric.	Verslag kernteam
15/01/2025	OC EDU	Programmawijzigingen	Goedkeuring Kunsteducatieve contexten + andere optimalisaties in het programma	Verslag OC + dossier programma wijziging

28/01/2025	Kernteam	ZER-structuur	Start werkgroep ZER; NVAO verwacht volledig nieuw rapport.	Verslag kernteam
29/04/2025	Kernteam + prof Valcke	Externe toetsing	Sterktes proces bevestigd; advies tot verfijning rubrics, handleidingen en onderzoeksstructuur.	Verslag kernteam
13/06/2025	OC EDU	Eerste bespreking ZER	Document positief onthaald; rubrics getest; resonantievergadering gepland.	Verslag OC
05/09/2025	Plenaire vergadering	Implementatie	Introductie flexibele opleidingsonderdelen, nieuwe stagestructuur en rubrics aan hele team.	Verslag plenaire vergadering
12/09/2025	Resonantiecommissie	Werkveld	Feedback werkveld op opleidingsprofiel en aansluiting praktijk	Verslag RC
03/10/2025	OC EDU	STAVAZA ZER, tijdslijn en voorbereiding accreditatie	Verfijnde rubric stage gepresenteerd; STAVAZA ZER; accreditatie voorbereid; expliciteren structurele verankering VKS-niveau 7	Verslag OC
24/10/2025	NVAO overleg	Vooroverleg accreditatie	Instaat commissie voor ZER en locatiebezoek: focus op verbeterpunten; behoud van originele samenstelling commissie; bespreken timings	Verslag NVAO vooroverleg
05/11/2025	OC EDU	Voorbereiding accreditatie	Terugkoppeling voorgesprek NVAO; goedkeuring planning en methode ZER en accreditatiebezoek	Verslag OC
12/11/2025	Finale versie ZER verstuurd naar leescommissie, OC, team	Feedback capteren	Feedback capteren tegen 28/11	
28/11/2025	Kernteam	Voorbereiding accreditatie	Feedback ZER, aanpassingen rubric masterproef, locatiebezoek planning, studentenfeedback verzamelen, visuele voorstelling van opleidingsprofiel	Verslag kernteam
03/12/2025	OC EDU	Advies ZER	Goedkeuring ZER, accreditatie voorbereiden, werkgroep feedback capteren en acties nav uitstroombevraging	Verslag OC

12/12/2025	Plenaire vergadering	Bespreking ingevoerde veranderingen	Bespreking over nieuwe documenten en werkwijze voor stage en masterproef. Vooruitblik tweede semester.	Verslag plenaire vergadering
16/12/2025	Raad van de school of arts	Advies ZER	Voorstelling van ZER aan de raad van de school of arts	Verslag vergadering
12/01/2026	Studentenbevraging met focus op de verbeterpunten	Studentenbevraging	In samenwerking met de dienst Kwaliteitszorg werd er een bevraging opgesteld voor studenten met de focus op de verbeterpunten	Resultaten bevraging
16/01/2026	Bestuurscollege HOGENT	Advies ZER	Akte nemen van ZER	Verslag vergadering
21/01/2026	OC EDU	Goedkeuring actieplan 2026 - 2028	Voorstelling en goedkeuring van het actieplan 2026 - 2028	Verslag vergadering

Bijlage 2: [Bibliotheek met good practices masterproef](#)

Bijlage 3: [Rubrics voor masterproef en stage](#)

Bijlage 4: [Actieplan 2026 - 2028](#)